Ўзбекистон овози

Рўзномага 1918 йил 21 июнда асос солинган

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ РЎЗНОМАСИ

● Рўзнома: «Иштирокиюн» (1918—1920 й.) «Қизил байроқ» (1920—1923 й.). «Туркистон» (1923—1924 й.). «Қизил Ўзбекистон» (1924—1964 й). «Совет Ўзбекистони» (1964—1991 й.) номи билан чоп этилган, ҳозир «Ўзбекистон овози» (1991 йил 1 сентябрдан) номи билан чиқмоқда.

● № 46 (21. 165) 1992 йил 5 март, пайшанба ● БАҲОСИ 1 СЎМ.

ЎЗБЕКИСТОН—ТУРКИЯ

● Ўзбекистон Президенти И. А. Каримовнинг Туркия Республикасига буюрган ташрифи чоғида мустаҳкамланган дўстлик ришталари ўз самарасини бермоқда.

● Ўзбекистон билан Туркия ўртасидаги ўзаро манфаатли алоқалар ривожланаверсин.

ОҒА-ИНИЛАР УЧРАШУВИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВ ҲУЗУРИДАГИ СУҲБАТЛАР

● 4 март куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркия Республикаси ташқи ишлар вазири Ҳикмат Четин бошчилигидаги Туркия ҳукумат делегацияси аъзоларини қабул қилди.

Икки соатдан кўпроқ давом этган ушбу самимий, очиқ суҳбат чоғида республика Президенти меҳмонларга Ўзбекистоннинг бугунги сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий аҳволи хусусида кенг ва атрофлича маълумот берди. Республикамизнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилинишида Туркия раҳбарларининг ҳам хизмати борлигини мамнуният билан таъкидлади.

Туркия бўйлаб сафарда бўлганимизда, — деди Ислом Каримов, — дўстим, Туркия Бош вазири Сулаймон Демирэл «Аслида бизлар эллик йил олдин мана шундай дўстона учрашувлар ўтказишимиз керак эди», деб айтгани ҳали-ҳали ёдимда. Аммо эзгуликнинг кечи йўқ. Ўйлайманки, ўзаро муносабатларимиз бундан буёғига кенг томир ёяди.

Бизнинг аҳволимиз ҳозир анча қийин, уларни бартараф этишимизда ҳорижий давлатларнинг кўмагига ҳам муҳтожмиз. Лекин шуни айтиб қўяйки, бировга «Бизга ёрдам беринг» деб ҳеч вақт ялинмаймиз. Миллий ғуруримиз бунга асло йўл қўймайди. Бу ҳақда фақат сиз каби қондош-қардош биродарларимизга юрагимизни очамиз, холос. Биз бераётган беғараз кўмагингиз учун сизларга ўз ташаккуримизни изҳор этамиз. Яна бир нарсани ҳам таъкидламоқчиманки, ёрдам билан муаммоларимиз ҳал этилиб қолмайди. Уларнинг ечими, аввало, ўзимизга боғлиқ. Биз эса бу вазифани уддалай оламиз. Чунки бунинг учун Ўзбекистонда жами шарт-шароитлар бор.

Сўнгра Ислом Каримов Ўзбекистон иқтисодий сиёсатини Туркия моделига таянган ҳолда олиб боришини алоҳида уқтириб ўтди.

Суҳбат сўнгида республика Президенти муҳтарам меҳмондан Туркия Президенти Тургут Озал, Бош вазири Сулаймон Демирэлга ўзи ва бутун ўзбек халқи номидан алангали салом етказишини сўради.

Ҳикмат Четин Ислом Каримов ва у орқали бутун Ўзбекистон халқини республикамиз Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилингани билан қутлади.

Иккала давлат ўртасидаги ўзаро алоқаларга Ислом Каримовнинг Туркия сафарида илк қадам қўйилганди, деб таъкидлади меҳмон, эндиликда муносабатларимиз тобора ривожланиб бораётир. Яқинда Туркияга республикангиздан жуда катта делегация келиб кетди. Бизнинг делегациямиз ҳам анча салмоқли — у қарийб 150 нафар кишидан иборат. Биз турли соҳалар бўйича музокаралар олиб борамиз, иқтисод, молия-кредит, халқ таълими борасида ўзаро шартномалар тузамиз.

Ўн кунлардан кейин Тошкентда Туркия элчихонаси иш бошлайди. Бу йил биз республикангиздан икки минг нафар талаба қабул қилмоқчимиз. Тошкентда Туркия маданият марказини очишни кўзлаяпмиз. Кейинчалик унинг бўлимлари Самарқанд, Бухоро ва бошқа шаҳарларда ҳам фаолият кўрсата бошлайди.

Суҳбатда Туркия Давлат вазири Шариф Ержон, Туркиянинг Москвадаги элчиси Волкон Вурал, ҳукумат делегациясининг бошқа аъзолари қатнашдилар.

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу куни Туркия Республикаси парламенти аъзоларини қабул қилди.

Диёримизга хуш келибсиз, туркиялик азиз биродарлар! — деди Президент Каримов меҳмонларни қутлаб. Сизларнинг қадамингиз қутлуғ келди, чунки шу икки кун давомида Ўзбекистонда иккита катта тарихий воқеа юз берди: мустақил Ўзбекистон Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилинди. Халқимизнинг эзгу орзуси, ниҳоят, ушалди. Иккинчи воқеа шундайки, Наманган вилоятида яна бир нефть кони очилди. Мутахассисларнинг таъкидлашича, ушбу коннинг бойлиги беҳисоб экан. Бу эса ўз навбатида бизнинг иқтисодий мустақиллигимизни янада мустаҳкамлашда беқиёс аҳамият касб этиши шак-шубҳасиздир. Одатда дўстлар бир-бирининг қувонч-ташвишларига шерик бўлади, деб бежиз айтишмас экан.

Туркия парламенти аъзоларига шуни мамнуният билан айтмоқчиманки, деди Президент, туркиялик биродарларимиз бизнинг оғиримизни енгил қилишда ҳам қўлларидан келган жами ёрдамларини аяшмаяпти. Бизга ана шу қийин паллада елкадош бўлганликларингиз учун чин қалбдан ташаккур билдираман. Аминманки, Ўзбекистон ва Туркия парламентлари ўртасидаги муносабат ҳам янада юксак поғоналарга кўтарилади.

Парламентлар ўртасидаги ҳамкорлик эса дўстлигимизни янада барқарорлаштиради.

Туркия парламенти аъзоси Наҳит Ментеше Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо қилиб олингани муносабати билан Туркия Республикаси парламенти номидан Ўзбекистон Президенти ва бутун ўзбек халқини муборакбод этди. Ҳеч шак-шубҳа йўқки, деди у, Ўзбекистон яқин фурсат ичида фаровон ўлкалардан бирига айланади. У ҳар иккала давлат парламентлари ўртасидаги ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш зарурлигини таъкидлади.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги.

ДИЁРИМИЗГА ХУШ КЕЛИБСИЗ!

● Туркия Республикаси ташқи ишлар вазири Ҳикмат Четин бошчилигидаги ҳукумат делегацияси 4 март куни Ўзбекистон Республикасига келди.

Пойтахт тайёрагоҳида делегацияни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари М. Қ. Қорабоев, К. Ж. Ҳаққулов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Тайёра пиллапояси ёнида Ҳикмат Четин Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбирининг саволларига қисқача жавоб қайтарди.

— Сизни ўзбеклар диёрида самимий табриклаймиз. Хуш келибсиз!

— Раҳмат. Биз Ўзбекистонга келганимиздан хурсандмиз. Ростини айтганда, биз турклар сизларнинг республикангизни дилимизга яқин ота юрт деб ҳисоблаймиз. Бу ерда ўзимизни уйимиздагидек, бамисоли ўз ватанимизга келгандек ҳис қиламиз. Тилимиз яқин, халқларимизнинг дини бир, муддаоларимиз ҳам бир хил.

— Ташрифингизнинг асосий мақсади ҳақида гапириб берсангиз.

— Қисқа қилиб айтганда, бизнинг мақсадимиз Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги ҳамкорликни барча соҳаларда янада мустаҳкамлашдан иборат.

— Куни кеча Ўзбекистон БМТга қабул этилди. Бу воқеани қандай баҳолайсиз?

— Бу — халқаро аҳамиятга молик воқеа. Бунга бутун турк халқи қувонди. Ўзбекистон халқаро ҳамжамиятга кириши учун Туркия ҳам ўз муносиб ҳиссасини қўшгани билан фахрланамиз. Ўзбекистон БМТга аъзо бўлгач, энди дунёда ўзига тегишли бўлган ўрнини олди, халқаро масалаларни ҳал этишда салмоқли овозга эга бўлди. Қардош Ўзбекистон тез орада ривожланган давлатлардан бири бўлиб қолишига аминман. Бу ишда биз сизларга ҳар томонлама ёрдам беришга тайёрмиз.

ПАРЛАМЕНТ АЪЗОЛАРИНИНГ СУҲБАТИ

● Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. М. Йўлдошев Туркия Буюк халқ мажлисининг делегациясини қабул қилди.

Суҳбат давомида меҳмонларга Ўзбекистон парламентининг демократия қоидаларини қарор топтириш соҳасидаги фаолияти гапириб берилди. Иккала давлат парламентлари ўртасида мустаҳкам муносабат ўрнатишнинг катта аҳамияти алоҳида таъкидланди.

Туркия Буюк халқ мажлисининг ноиби Наҳит Ментесе ўзбеклар диёрида кўрсатилган иззат-икром учун ташаккур айтди. Ўзбекистон Республикаси БМТ аъзолигига қабул этилганлиги муносабати билан табриклади ва Ўзбекистон дунёнинг юксак ривожланган мамлакатлари орасидан муносиб ўрин олишига умид билдирди. Бу ишда биз Ўзбекистон халқига ҳар томонлама ёрдам ва мадад берамиз, деди туркиялик меҳмон.

Учрашув якунида иккала мамлакат парламентлари ўртасида тажриба айирбошлаш тўғрисида аҳдлашувга эришилди.

Суҳбатда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши халқаро ишлар комитетининг раиси П. Қ. Ҳабибуллаев қатнашди.

ПРОТОКОЛ ИМЗОЛАНДИ

● 4 март куни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида Ўзбекистон Республикаси билан Туркия Республикаси ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисида протокол имзоланди.

Протоколда, жумладан, икки мамлакат ўртасида тил, маданият, анъана ва тарих муштараклигига асосланган ўзаро дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантириш учун пухта замин яратиш кўзда тутилган, Ўзбекистон билан Туркиянинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Низоми, Хельсинки Якунловчи аҳдномаси, Париж Хартияси ҳамда Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгаши бошқа ҳужжатларининг мақсад ва принципларига оғишмай амал қилиши таъкидланган. Дипломатия алоқалари тўғрисидаги 1961 йил Вена конвенциясига мувофиқ яқин вақт ичида ҳар иккала мамлакат пойтахтида элчихоналар очилади.

Ҳужжатни Ўзбекистон Республикаси номидан ташқи ишлар вазирининг биринчи ўринбосари Фотиҳ Тешабоев, Туркия Республикаси номидан ташқи ишлар вазири Ҳикмат Четин имзоладилар.

(ЎзА).

БМТ қароргоҳи узра Ўзбекистон байроғи ҳам ҳилпирай бошлади

БМТ, 3 март. (РАТА—ТАСС мухбири Евгений Менкес). БМТнинг Нью-Йоркдаги қароргоҳи бинолари туркуми узра бирданига тўққизта янги миллий байроқ кўтарилди. Улар орасида мустақил Ўзбекистон Республикасининг ҳам миллий байроғи ҳилпирай бошлади. Бош Ассамблеянинг яна ўз ишини бошлаган 46-сессияси ялпи мажлисида МДҲга аъзо бўлган саккиз мамлакат: Озарбайжон, Арманистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон БМТ аъзолигига қабул қилинди. Европадаги митти давлат — Сан-Марино ҳамжамиятнинг тўққизинчи янги аъзоси бўлди. Янги аъзоларни қабул қилиш ҳақидаги қарорлар овозга қўйилмаган ҳолда якдил маъқуллаш асосида қабул қилинди.

БМТ Бош котиби Бутрос Гали янги аъзоларнинг миллий байроқларини тантанали равишда кўтариш маросимида сўзлаган нутқида бугунги кунни «тарихий кун» деб атади. Бир неча ой муқаддам мамлакатларнинг катта бир гуруҳи БМТга қабул қилинганини у эслатиб ўтди. Мана, энди яна тўққиз давлат янги аъзо бўлди. Бу — ташкилотнинг универсаллигига эришиш йўлида қўйилган навбатдаги муҳим қадамдир. БМТ 1945 йилда ташкил топган кундан буён унинг аъзолари сони уч баравардан ҳам кўпайди. Бу жараён катта ва кичик, бой ва камбағал барча давлатлар ана шу ташкилотда аъзо бўлишни эркин ва мустақил давлат учун муҳим вазифа деб ҳисоблаётганликларидан далолат беради. Энди БМТ аъзолари 175 тага етди ва сафларимиз доимо кенгайиб бормоқда. Бугунги дунё ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ даражада «жаҳон қишлоғи»га ўхшайди ва ҳар бир давлат қолган дунё билан янада мустаҳкамроқ ҳамкорлик қилишдан манфаат кўриши мумкин.

Бутрос Гали МДҲга аъзо бўлган мамлакатлар БМТга қабул этилишига алоҳида тўхталиб, бу ҳол кейинги вақтларда халқаро турмушда содир бўлган жўшқин ўзгаришларни акс эттиришини уқтириб ўтди. Бу эса 1991 йилги ижобий жараёнларни мустаҳкамлаш имконини беради. Мазкур республикаларнинг бой тарихи бор. Уларнинг маданиятлари, динлари, анъаналари ва урф-одатлари бир-бири билан чатишиб кетган. Улар ўзларининг янги вазифаларини ўзлаштириб олмоқдалар. Уларнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига кириши бу ташкилотни бойитади, уни янада кенг қамровли қилади. Бош котиб барча янги аъзоларни БМТга кирганликлари билан табриклади ва уларга ташкилот билан самарали ҳамкорлик қилишларини тилади.

● БУЮК ТАРИХИЙ ВОҚЕАДАН РУҲЛАНГАН, ҒУРУРГА ТЎЛГАН ҚАЛБ САДОСИ

Абдулла ОРИПОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТИ

Ўзбекистон байроғи кўтарилди чинакам,
Ушбу кунни, айтингчи, қай биримиз кутмадик.
Зарур бўлган чоғда гоҳ дор тагида туриб ҳам,
Қай биримиз тарихнинг синовидан ўтмадик.

Донғил сафарга чиқди энди ҳур Ўзбекистон,
Кимгадир оёқости, кимга у осмон бўлди.
Шукрким, ўз-ўзини таниди кекса жаҳон,
Яъни Ўзбек Давлатин жумлаи жаҳон билди.

Не-не камситувларни кўрган шу бошим билан,
Она халқим, қошингда тизза букиб турибман.
Ўзбекча гапирганда, бир чуқум ошим билан
Садақан бахтинг деб борим тўкиб турибман.

Гарчи доим унгандир гулчечаклар боғимда,
Темур ва Навоийни эслаймиз такрор-такрор.
Мен-ку узоқ яшарман, лекин кетар чоғимда
Тепамда эгилажак ўз туғим — байроғим бор!

Насиб этмиш бу кунлар, таралсин янгроқ унлар,
Дўстлар билан ёнма-ён қутлайлик бу айёмни.
Илоё, бошимизга келмасин қаро кунлар,
Ўзбегим деб кўтаринг, дўстларим, олтин жомни.

САМАРҚАНД ШАҲАР ҲОКИМИ ТАЙИНЛАНДИ

4 март куни халқ депутатлари Самарқанд шаҳар Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди. Шаҳар ҳокими масаласи кўриб чиқилди.

Самарқанд вилоят ҳокими П. М. Абдураҳмонов сессияда сўз олиб шундай деди:

— Қадимий ва навқирон шаҳримиз нуфузини янада кўтариш жуда катта масъулият талаб этади. Бунинг учун шаҳар раҳбарлари ишбилармон, шиддаткор, қатъиятли бўлишлари керак. Мен Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг иккинчи котиби А. Носировда шундай фазилатлар бор деб ҳисоблайман. У Самарқандда туғилиб ўсган ва шу ерда кўп йиллар фаолият кўрсатган.

Сессия қатнашчилари вилоят ҳокимининг А. Носировни Самарқанд шаҳар ҳокими этиб тайинлаш ҳақидаги қарорини тасдиқладилар.

«Ўзбекистон овози» мухбири.

БУГУН ЎЗБЕКИСТОН ХДП МАРКАЗИЙ КЕНГАШИНИНГ IV ПЛЕНУМИ ОЧИЛАДИ

ХАЛҚ БИЛАН, ХАЛҚ УЧУН

Ўзбекистон Халқ демократик партияси таъсис қурултойидан сўнг орадан тўрт ойча вақт ўтди. Бу қисқа, аммо бажарилган ишлар салмоғи бўйича ғоят катта давр бўлди. Ана шу вақт ичида ХДП ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланди, партия аъзолари сони анча ўсди. Ҳозир унинг таркибида 11 мингта бошланғич, 197 та шаҳар ва район ташкилотлари иш олиб боряпти. Партиянинг раҳбар органи, кенгашлар ва ижроия бюролари тўла ишга киришган. Шу йил 1 мартгача ХДП аъзоларининг сони 353 минг кишидан ошди. Унинг таркибида республикамизда истиқомат қилаётган барча миллат вакилларидан бор. Партия ўз сафларига аҳоли барча ижтимоий табақалари вакилларини бирлаштирган. Партиянинг Низомини тан олган ва уни бажаришни мақсад қилиб қўйган, Дастурида белгиланган вазифаларни бажаришга ўз ҳиссасини қўшмоқчи бўлган янги-янги кишилар унинг сафларига келиб қўшилмоқда. Ўтган тўрт ойча вақт ичида 86 мингдан кўпроқ киши ўз тақдирини партия тақдири билан чамбарчас боғлашга қарор қилди. Бундай кишилар сони тобора ошиб бормоқда. Қисқача айтганда ўтган давр мобайнида ХДП жамиятда ўзининг мустаҳкам ўрни ва ролига эга бўлди. Ўз Дастурида қайд этганидек, Ўзбекистоннинг мустақиллигини мустаҳкамлашга, бозор иқтисодиётига ўтилаётган бир пайтда халқнинг турмушини енгиллаштиришга муносиб ҳиссасини қўшяпти. Эндиликда у кундалик ҳаётнинг барча соҳаларига чуқур кириб бормоқда, жамиятда рўй бераётган жами воқеаларда партиянинг таъсир кучи яққол сезилаётир.

Бугун Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг IV Пленуми ўз ишини бошлайди. Унда босиб ўтилган қисқа вақт ичида бажарилган ишлар ҳар томонлама сарҳисоб қилинади, ютуқ ва камчиликлар чуқур таҳлил этилади. Дуч келинган муаммоларни ҳал этиш, йўл қўйилган камчиликларни тузатиш йўл-йўриқлари ойдинлаштирилади. Партия Дастурий мақсадларини рўёбга чиқаришнинг навбатдаги режалари, олдинда турган вазифалар белгилаб олинади.

Янгиликдан хабарингиз борми?

ГОЛОС ЎЗБЕКИСТАНА

Маълумки, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши Сиёсий Ижроия Қўмитаси «Ўзбекистон овози» ижтимоий-сиёсий рўзномасига илова тарзида рус тилида «Голос Узбекистана» ҳафталигини нашр этишни йўлга қўйишга қарор қилган эди. Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг IV пленуми ўтказиладиган кунда «Голос Узбекистана»нинг нишона сони босмадан чиқди. Ҳафталик Ўзбекистон Республикаси Президенти, Ўзбекистон ХДП Раиси Ислом Каримовнинг қуйидаги табрикномаси билан очилади:

Самимий қутлов

«ГОЛОС УЗБЕКИСТАНА» РЎЗНОМАСИ ЎҚУВЧИЛАРИГА ВА УНИНГ ТАҲРИРИЯТИГА

«Голос Узбекистана» рўзномасининг дунёга келишини табриклайман. Унинг нашр этилиши Ўзбекистон Халқ демократик партияси кўплаб аъзоларининг, кенг жамоатчиликнинг истак-ҳоҳишларига жавоб беради ва бу—Халқ демократик партияси Ўзбекистонда яшовчи барча миллатлар ва элатлар манфаатларини ҳамма нарсадан устун қўйишлигига, умуминсоний қадриятлар устиворлигини таъминлаш учун курашаётганлигига яна бир мисолдир.

Янги рўзнома ўзининг дастлабки сонларидан бошлаб миллатлараро тотувлик ва фуқаролар ўртасида тинчлик учун фаол курашишга, ҳозир биз учун ниҳоятда зарур бўлган барқарорлик ва хотиржамликни сақлаб қолишга кўмаклашишга, одамларда ўз тақдирлари ва фарзандларининг келажаги учун ишончни туғдиришга даъват этилгандир. Айни пайтда у ўзбек халқининг, республикада истиқомат қилувчи бошқа халқларнинг ҳам бой маънавий меросига, анъаналарига, тили ва маданиятига ҳурмат билан муносабатда бўлиш ҳис-туйғуларини уйғотувчи Ўзбекистоннинг ҳақиқий тарихини тўғри ёритувчи материалларни кўплаб эълон қилиши керак.

Ҳозирги пайтда маърифатли жамият бунёд этиш, халқаро майдонда ўз ролини ошириш йўлидан бораётган Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини мустаҳкамлаш масалаларини чуқурроқ ёритиш, бизнинг ижтимоий адолатни, барча фуқаролар фаровонлигини таъминлаш, республика бойликларини халқ хизматига бўйсундиришга қаратилган давлат сиёсатимизнинг инсонпарварлик моҳиятини тушунтириш, айниқса, муҳимдир.

Муҳарририят жамоасига ишда муваффақиятлар, ижодий парвозлар тилаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.
Ўзбекистон ХДП Раиси

● «Голос Узбекистана» бундан буён ҳафтанинг жума кунлари чиқади. Кичик форматда, саккиз бетли қилиб босилади. Нархи — 1 сўм.

Янги ҳафталикда «Ўзбекистон овози»да босилган материалларнинг асосий қисми рус тилига таржима этилиб эълон қилинади.

«Голос Узбекистана» республикадаги турли миллатга мансуб аҳоли орасидан партия аъзоси бўлганлар ва Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг сиёсатини қўллаб-қувватловчи партиясизларнинг доимий йўлдоши бўлиб қолади, деб ўйлаймиз.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

1992 йил 3 март куни Республика ҳукуматида давлат, қўшма ва хусусий корхоналарнинг, турли тижорат ташкилотларининг ташқи иқтисодий фаолияти соҳасида Ўзбекистоннинг иқтисодий манфаатларини порахўрликдан, талон-торождан ва бошқа суиистеъмоллардан ҳимоя қилиш масалалари кўриб чиқилди.

Вужудга келаётган вазиятни таҳлил этиш ҳамда ривожланган бозор иқтисодиётига эга бўлган бир қанча мамлакатларнинг тажрибаси асосида ҳамда ташқи савдо битимларини тузиш пайтида республика манфаатларига иқтисодий зиён етказиш йўлидаги уринишларга самарали қаршилик қилиш, ҳорижий иқтисодий доираларда республиканинг обрў-эътиборига путур етказадиган порахўрликка, талон-торожга ва суиистеъмолларга қарши курашни кучайтириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси таркибида ташқи иқтисодий фаолият соҳасидаги жиноятларни текшириш ҳамда бу соҳадаги курашда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ишини мувофиқлаштириш бошқармаси тузилди. Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасига юқори малакали мутахассисларни жалб этиб, прокуратура, ички ишлар вазирлиги ва миллий хавфсизлик хизмати ходимларидан иборат оператив-тергов гуруҳини тузиш, ташқи иқтисодий фаолиятга алоқадор бўлган вазирликлар, идоралар, бирлашмалар, қўшма корхоналар, барча ташкилотларга эса прокуратура, ички ишлар вазирлиги ва миллий хавфсизлик хизмати идораларининг талабига биноан зарур ҳужжатларни ўз вақтида тақдим этиш топширилди.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг IV пленумига

ХАЛҚ БИЛАН, ХАЛҚ УЧУН

• ПАРТИЯ АХБОРОТИ

● ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИМИЗ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

МАШҒУЛОТ ҚИЗИҚАРЛИ ЎТДИ

Гулистон шаҳрида Сирдарё вилояти партия фаолларининг машғулот-кенгаши бўлиб ўтди. Уни ХДП вилоят кенгашининг биринчи котиби С. Усмонов кириш сўзи билан очди. Сўнгра машғулот-кенгаш қатнашчилари партиявий-ташкилий ишлар бўлими мудири Н. Холматовнинг ҳудудий партия ташкилотлари ишларини ташкил этиш ҳақидаги маърузасини тингладилар.

Шундан сўнг ўзаро тажриба алмашув бўлди. Сўзга чиққанлар ҳудудий партия ташкилотлари ишларини жонлантириш, бошланғич ташкилот фаолиятини ҳозирги давр талаблари даражасига кўтариш, айниқса аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш борасида партия ташкилотлари олдида турган долзарб вазифалар ҳақида атрофлича фикр юритдилар.

Машғулот-кенгаш иши давра суҳбати, эркин баҳслашув, дўстона фикр алмашув тарзида ўтди, шу боис ҳам жонли, қизиқарли ва фойдали бўлди.

А. УМАРОВ.

НОИБЛАР ПАРТИЯ ГУРУҲИ ЙИҒИЛИШИ

Халқ ноиблари Қашқадарё вилоят кенгашида партия аъзоси бўлган ноиблар гуруҳининг навбатдаги йиғилиши бўлди. Унда вилоят кенгашининг план-бюджет, иқтисодий ислоҳот, иш билан бандлик масалалари доимий комиссияси фаолиятида ХДП аъзоларининг иштироки тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Шу ҳақда комиссия раиси, вилоят партия кенгаши аъзоси С. Сегизбоевнинг ахбороти эшитилди.

Йиғилишда шунингдек, партия гуруҳи низомига асосан сессиялар кун тартибига киритиладиган масалаларни тайёрлашда партия ташкилотлари фикр-мулоҳазаларини эътиборга олиш, зарур ҳолларда қўшимча таклифлар киритиш билан шуғулланадиган референт гуруҳлари тузилди. Улар таркибига мутахассислар, вилоят Кенгаши ноиблари киритилди.

Йиғилишда вилоят партия кенгаши ҳузурида ноиблар қабулхонасини ташкил этиш тўғрисида келишиб олинди.

Йиғилишни ХДП вилоят кенгаши биринчи котиби Ф. Омонов олиб борди.

М. КАРОМОВ.

КОТИБЛАР СЕМИНАРИ

Яқинда Ўзбекистон ХДП Марҳамат район кенгашида бошланғич партия ташкилотлари котибларининг семинар-ўқиши бўлиб ўтди. Унда район партия кенгашининг биринчи котиби А. Абдужабборов «Бошланғич партия ташкилотларида ташкилий ва сиёсий ишларни ташкил этиш борасида амалга оширилаётган ишлар ва вазифалар» ҳақида маъруза қилди.

«Андижон 50 йиллиги» давлат хўжалиги бошланғич партия ташкилоти котиби А. Араббоев, М. Тожибоев номли жамоа хўжалиги бошланғич партия ташкилоти котиби Х. Умурзоқов ва Қорақўрғон қишлоғи ҳудудий партия ташкилоти котиби Р. Сулаймоновлар партия ишини жонлантириш унинг обрўсини оширишга қаратилган фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Семинар ишида ХДП Андижон вилоят кенгаши партиявий ишлари ҳамда тарғибот ва ташвиқот бўлими мудири Ш. Р. Эгамбердиев иштирок этди.

Ҳ. ЎТАНОВ.

• Ишимизнинг таъсирчанлиги учун

АСОСИЙ МЕЗОН

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг парламент типидаги сиёсий йўналишини белгилаб олиш ҳар бир партия етакчисидан, унинг ҳар бир аъзосидан янада юксак онглиликни талаб этади. Шу маънода бизнинг жамиятда тутадиган ўрнимиз, йўналишимиз биринчи навбатда инсон омилини кучайтиришга асосланмоғи керак. Бу — партиянинг ҳар бир аъзосидан доимо омма орасида бўлишни, ҳар бир фуқаронинг кундалик турмуш аҳволи, унинг ташвишларидан бохабар бўлишни тақозо этади.

Чирчиқ шаҳримизда 76 миллат вакиллари истиқомат қилади. Меҳнат жамоалари ва истиқомат жойларида бўлиб ўтаётган турли тадбирларда партия ташкилоти фаоллари аҳоли ўртасидаги аҳиллик ва тотувликкина, ҳар бир кишининг ўз вазифасига ҳалол муносабатда бўлишигина иқтисодиётни яхшилаш имконини беришини таъкидламоқдалар.

Шуни ҳам айтиш керакки иқтисодий танглик туфайли аҳоли ўртасида ташвиқот-тарғибот ишларини олиб бориш анча мушкуллашди. Сабаби моддий таъминоти тўлиқ бўлмаган кишиларни оддий турмуш ташвишлари кўпроқ ўйлантирмоқда. Шунинг учун шаҳар партия кенгаши республика миқёсида истеъмол моллари таъминоти бўйича олиб борилаётган аниқ ишлар тўғрисида аҳолига кўпроқ маълумотлар беришга эътиборни кучайтиряпти. Шунингдек, таъминот соҳасида қабул қилинаётган қарорларнинг моҳиятини чирчиқлик ҳар бир кишига чуқурроқ тушунтиришга ҳаракат қиляпмиз.

Бошланғич партия ташкилотларининг обрўсини кўп жиҳатдан унинг аъзолари белгилайди. Шаҳар партия ташкилоти ижроия бюроси аъзолари бу масалада барча масъулиятни ўз зиммаларига олишган. Аҳоли ўз жонкуярлари — Чирчиқ трансформатор заводи бошланғич партия ташкилотининг котиби У. Шамсиев, «Электрокимё саноати» ишлаб чиқариш бирлашмасидан Х. Шерматов, «Ғунча» тикувчилик фабрикасидан Т. Хренова, С. Зокиров, А. Табаков каби партия ташкилотлари етакчиларини яхши танийди. Улар эл орасидаги обрўли вакилларимиз десам янглишмайман. Шаҳар партия кенгашида бошланғич ташкилотлар фаолияти сарҳисоб қилинганида ҳамма ана шулар раҳбарлик қилаётган партия қуйи бўғинлари ишига яхши баҳо беришди.

Ҳозирча 36 та бошланғич ташкилотни бирлаштирган шаҳар партия кенгашида янгича шароитда мафкуравий ишларни иқтисодиёт билан ҳамоҳанг олиб бориш мақбул кўрилмоқда. Бунинг юқори органларга кўз тикмай, ўзимизни ўзимиз маблағ билан таъминлашимизда ҳам аҳамияти катта. Шаҳар кенгаши қошида ўз маблағимиз ҳисобига «Чирчиқ» деб номланган ахборот, сиёсий ва маданий марказ ташкил қиляпмиз. Бу марказ жойларда турли оммавий-сиёсий тадбирларни ташкил этиш, ўқув машғулотларини йўлга қўйиш ва бошқа ишлар билан шуғулланади. Партия ташкилотимиз жойлашган бинонинг ўзидан ҳам моддий эҳтиёжларимизни қондиришда фойдаланмоқдамиз. Жумладан, бинонинг бўш хоналарини шартнома асосида ижарага бериш эвазига ҳам бироз маблағ оляпмиз. Бундай тушумлар эса партия аъзолик бадалларини сиёсий ва маданий марказ фаолиятини ривожлантириш, бошланғич партия ташкилотлари эҳтиёжи ва муҳтож кишиларга ёрдам учун ажратиш имконини беряпти.

Ҳар қандай сиёсий ташкилотнинг мустаҳкам замини ёшлардир. Биз ҳам ана шундан келиб чиқиб Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи ташкилоти билан амалий ишларни бақамти олиб боряпмиз. Яқинда шу ташкилот билан ўзаро ишонч шартномасини имзолаймиз. Шартнома лойиҳасида эса ёшларни партия сафига кўпроқ жалб қилиш алоҳида қайд этилган. Ёшларга ҳуқуқий, иқтисодий ва сиёсий савияларини мустаҳкамлаш учун барча имкониятларни яратиб бериш ҳам кўзда тутилган.

Хуллас, шаҳар партия ташкилоти барча соҳаларга чуқурроқ кириб боришга ва ўз таъсирини оширишга ҳаракат қиляпти. Чунки партиявий иш таъсирчанлиги ва самараси фаолиятимизнинг мезонига айланган.

О. СОИПОВ,
Ўзбекистон ХДП Чирчиқ шаҳар кенгашининг биринчи котиби.

● ИНСОНПАРВАРЛИК ВА ДЕМОКРАТИЯ ҒОЯЛАРИНИ, ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИНИ, МЕҲНАТ АҲЛИ ВА АҲОЛИНИНГ ИЖТИМОИЙ НОЧОР ТАБАҚАЛАРИНИНГ МАНФААТЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИ ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ ЎЗ ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ ДЕБ БИЛАДИ.

(Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Дастуридан)

ЯХШИЛИК АЁЛДАН БОШЛАНАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ХДП МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ РАҲБАРЛАРИ РЕСПУБЛИКА ФАОЛ ХОТИН-ҚИЗЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИЛАР

Шуни айтиш керакки, бу учрашув одатда байрамлар олдидан тантанаворлик руҳида ўтадиган йиғилишлардан кўра ишчанлик, ҳозиржавоблик ва фидойилик кайфиятига яқинроқ бўлди. Учрашувнинг бошидан охиригача мазкур мулоқот бизларга нима беради, деган мақсад ҳар икки томон диққат-эътиборида турди.

— Жумҳурият ХДП сафларида 350 минг аъзо бўлиб, шулардан 77 минги, яъни 23 фоизи хотин-қизлардир, — дея гап бошлади Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши биринчи котиби ўртоқ М. Расулов. — Бу катта куч. Ўзингизга маълумки, партиямиз жуда мураккаб бир вазиятда ўз ишини бошлади. Туб моҳияти билан янги партия ҳисобланган ХДП оммани қуруқ ваъдалар билан ўзига қаратмоқчи эмас. Аксинча кун сайин ўзгараётган вазиятда халқни оғир аҳволдан олиб чиқишнинг энг тўғри, оқил йўлини танлашдир. Бу ҳақда партия дастурида очиқ-ойдин айтилган. Шундай экан, биз бу борада сиз опа-сингилларимиз, онахонларимизга, сизнинг ёрқин, сермазмун ҳаёт йўлингиз, фидойилигингиз, иш тажрибангизга жуда-жуда суянамиз. Сизларни биз билан ҳамкорликда ишлашга таклиф этамиз.

— Айни муддао, — деди Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси раиси ўринбосари Дилбар Ғуломова. — Ҳаммамизнинг муроди-мақсадимиз—халққа, элу-юртга яхши бўлсин, деймиз. Афсуски, жамиятимизнинг оғриқ нуқталаридан бири аёл ва сиёсат, аёл ва иқтисод, аёл ва оила муаммоси бўлиб турибди. Бугунги танг аҳволнинг қийинчиликлари аёлларимизни яна бир бор синовдан ўтказаётир, — гапида давом этди у. — Кўп болали оилалар муаммолари, аёллар ҳисобига кадрлар қисқартирилишининг ошаётгани, тунги сменали ишларнинг она-бола соғлиғи, тарбиясига зарари, дала заҳматкашлари —қўли қадоқ опа-сингилларимизнинг оғир меҳнати, ҳаммаҳаммаси аёлни эзиб қўймоқда. Қандай қилсак, унинг елкасидаги оғир юкни бироз бўлсада енгиллаштира оламиз?! Ҳамкорликдан мурод-мақсад ҳам шу.

Тошкент шаҳар хотин-қизлар кенгаши раиси профессор Санъат Азизова жамиятимиз иқтидорли, салоҳиятли хотин-қизлар фаолиятидан етарли фойдалана олмаётгани ҳақида куйиниб гапирди. Аксари жойларда аёлларга фақат ишчи кучи сифатида қаралаётганини, улар ижтимоий ҳаётдан узилиб қолаётганликларини кечириб бўлмайдиган ҳол, деб айтди. Бундан ХДП фаолияти ҳам мустасно эмас деди.

— Биз хотин-қизлар ким ҳол-аҳволимизни сўраса ўшанга кўнглимизни очиб соладиган халқмиз, — дея гап бошлади Андижон вилояти хотин-қизлар кенгаши раиси, шоира Турсуной Содиқова. — Кўряпсизки, муаммоларимиз қалашиб ётибди. — Гап ҳасратлашиб-ҳасратлашиб тарқаб кетаверишда эмас, балки ҳамкорликда ишлашдир. Ёнмаслик ва ўчмаслик одамдаги энг ёмон одат. Айниқса бугунги оғир жараёнда буни кечириб бўлмайди. Келинг, қўлни қўлга бериб ишлайлик. Биз хотин-қизлардан, оналардан сизга қандай ёрдам керак?! Уйда, боғчада, мактабда, меҳнат жамоасида, жамият орасида — ҳамма-ҳамма жойда аёл қўллари, оналар излари бор. Биз бокира шарқ аёлларини тарбиялаймиз. Ўғлонларимиз ватанимизнинг содиқ посбонлари бўлишини истаймиз. Уларнинг оилаларига садоқатли, меҳрибон, ишчан, тадбиркор, уддабурон бўлишлари учун ҳаётимизни бағишлашга ҳам тайёрмиз. Биз аёллар, оналар яна шуни ҳоҳлаймизки машаққатли меҳнатларимиз қадр топса, биздан тез-тез хабар олиб туришса, қилаётган ишларимизнинг яхшисини яхши, ёмонини ёмон дейишса. Сизлар ҳимоячимиз, суянчиғимиз бўлсангиз.

ХДПнинг келажагига ишонамиз, лекин уни баркамол кўргимиз келади. Очиғини айтсам партия сафларида тасодиф одамлар борга ўхшайди. Улардан қанчалик барвақт ҳалос бўлсак, шунчалик яхши.

Бир пиёла чой атрофидаги суҳбат қизигандан қизиб борди. Қатор долзарб, ҳаётий муаммолар ўртага ташланди: тил муаммосидан тортиб тарбиявий мавзугача, миллий мактабларга эътибор камлигидан тортиб, халқ ноибларининг атиги 9 фоизигина хотин-қизлар экани, раҳбар аёллар сони тобора камайиб кетаётганигача.

Шоиралардан Нулуфар Алиҳонова, Бибисора Туробова, тошкентдаги 109-мактаб директори Мастура Юсупова, Сурхондарё вилояти хотин-қизлар кенгаши раиси Бўритош Шодиева, Тошкент тўқимачилик комбинати ХДП котиби Шаҳзода Қурбонова, республика телерадио компанияси мухбири Матлуба Исломова, пойтахтдаги «Малика» ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба уюшмаси раиси Гулнора Мирзаева, Тошкент шаҳри хотин-қизлар кенгаши раиси ўринбосари Муборак Юнусхўжаеваларнинг бу борадаги фикр-мулоҳазалари, таклиф ва мақсадлари ҳар икки томонни янгидан-янги хайрли ишларга чорлади.

Дилбар МАҲМУДОВА.

КУЧ—БИРЛИК ВА ҲАМКОРЛИКДА

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Самарқанд вилоят кенгаши ҳамда вилоят ёшлар қўмитаси ижроия бюроларининг қўшма мажлиси бўлди. Унда мазкур икки ташкилот ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик муносабати шартномаси имзоланди.

— Партиямизнинг келажаги ёшлар фаоллиги, уларнинг жамиятдаги тутган ўрнига боғлиқ. Шу боис аввало ёшларни партия ғояси учун курашга тайёрлашга, сафимизни билимдон, ишбилармон, теран фикрли йигит-қизлар билан кенгайтиришга ҳаракат қиляпмиз, — деди вилоят партия кенгаши биринчи котиби С. А. Нишонов. — Биргаликда ўтказиладиган ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий тадбирларни келишиб олдик.

Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи вилоят қўмитаси биринчи котиби Б. Зокиров эса қуйидагича фикр билдирди:

—Ёшлар иттифоқининг мустақил бўлиши бизни жамиятдаги барча сиёсий кучлар билан ҳамкорлик қилишга ундаяпти. Иттифоқимизнинг аъзолари дастлаб Халқ демократик партияси билан ҳамкорлик қилишга киришдилар. Биз бу партиянинг халққа хизмат қилишига қатъий ишонамиз.

Қўшма бюро мажлисида вилоят ҳокими П. М. Абдураҳмонов қатнашди ва нутқ сўзлади. — Сиёсий партиялар ва жамоат ташкилотларининг ягона мақсад йўлида ўзаро ҳамкорликдаги ишлари вилоятдаги муҳитни соғломлаштиришга ёрдам беради, — деб таъкидлади ҳоким.

Ф. ТОШЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

• ХДПнинг сиёсий ўқишлари

II. ПАРЛАМЕНТДАГИ СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР

Жаҳон тажрибасидан шу нарса маълумки, ҳукуматга расмий равишда сўров билан мурожаат қилиш ёки қонун лойиҳаларини киритиш учун парламентда депутатлари етарли миқдорда бўлган партияларгина давлатнинг сиёсий ҳаётига сезиларли таъсир ўтказиши мумкин. Муҳим конституцион масалаларни ҳал этишда тош босиш учун депутатларнинг учдан бир қисмидан кўпроқ овози талаб қилинади. Мана шундай конституциявий масалалар ва парламентлар регламентлари учун аксарият давлатлар асосан учдан икки қисмли овоздан иборат малакали кўпчиликни белгилайди. Учдан бир қисмдан кўп овозга эга партия конституциявий тартибдаги ўзгаришларни назорат қилувчи партия ҳисобланади. Бир пайтлар ГФР бундестагидаги эркин демократларда шундай ҳолат юз берган эди.

Парламентдаги кўп овозга эга бўлган ёки иттифоқдош партиялар билан шундай кўпчиликни ташкил этган партия, агар у ҳукуматни шакллантирган бўлса «ҳукмрон» партия деб аталади. Кўпчилик овоз деганда депутатларнинг ярми ва уларга бошқа партиядаги депутатларнинг яна 3—5 фоиз овози қўшилганлигини тушунамиз. Бу нарса яхши интизом ҳамда депутатларнинг мустаҳкам сиҳат-саломатлиги (мажлисларда ҳамманинг доим қатнашиши масаласи муаммога айланган) билан омухталанса, шу партия тузган ҳукумат доимий равишда қўллаб-қувватланади, партия йўли амалга оширилади.

Шундай ҳоллар ҳам юз берадики, ҳукуматни тузган партия парламентда энг катта депутатлар гуруҳига эга бўлади. Бироқ мустаҳкам кўпчиликка эга бўлолмайди ва пировард натижада ҳукуматнинг барқарорлиги бошқа партиялар билан муросага келиш якунларига қараб қолади. Италияда христиан демократларнинг урушдан кейинги даврда турли вазиятларга тушиб қолганликлари сабаби шундан.

Овозларнинг барқарор учдан икки қисмига эга бўлган ҳукмрон партиягина парламентда мустаҳкамроқ аҳволда юради. Бундай ҳолда бюджет (парламентда муҳокама қилинадиган муҳим масалалардан бири) ва конституциявий масалалар анчайин силлиқ ўтади. Япония либерал-демократик партияси ўз олдига ҳамма вақт шундай мавқега эришиш ва уни сақлаб қолиш вазифасини қўйиб келади.

Парламент устидан «назорат» тушунчаси мутлоқ кўпчилик овозга эга ҳукмрон партия озчилик овозли партияларнинг нуқтаи назарига эътибор бермаса ҳам бўлади, дегани эмас. Кўпинча бундай партиялар аҳолининг сиёсий жиҳатдан фаол қатламларига таянади. Ривожланган парламентчилик тажрибасини орттирган мамлакатларда буни яхши тушунишади. Шу каби тажриба эндигина пайдо бўлаётган мамлакатлар хусусида гап кетганда, бу бошқа масала. Бошқа ҳолларда эса, ҳукмрон партиялар парламентдаги оппозициячи партиялар билан муросасиз можарога киришиб, ишни умуммиллий тангликка тақаб қўйишлари мумкин. Натижада тўнтаришлар, сиёсий иш ташлашлар ва бутун ижтимоий-сиёсий тизим ҳалокати юз беради.

СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР: УЛАРНИНГ ЖАМИЯТДАГИ ФАОЛИЯТ ВОСИТАСИ

Парламентда кўпчилик овозга эга бўлиш ўз-ўзидан партиянинг сиёсий обрў-эътиборини узоқ вақтгача таъминлайди, деб ўйлаш хато бўлур эди. Шарқий Европа мамлакатларининг парламентларида кўпчилик овоз саксонинчи йиллар охири ва тўқсонинчи йиллар бошида юз берган туб ўзгаришлар арафасида коммунистик йўналишдаги ва уларга иттифоқчи партиялар қўлида, деб ҳисоблаб келинарди. Сиёсатда юз бераётган янгиликларга мутаассибларча ёндашиш ҳамда идроксизлик бундай депутатларни боши берк кўчага киритиб қўйди. Парламентдаги оппозиция ўзининг амалий муросасизликдан қаттиқ талабларга ўтувчи пишиқ-пухта ўйланган стратегияси, тактикаси билан нопарламент оппозицияни ва фуқаролар оммасини кетидан эргаштиришга муваффақ бўлди. Парламент кўпчилиги зўр тазйиқни кўтара олмай фуқаролар ишончини йўқотган парламентни муддатидан аввал тарқатиб юборишга қарор қилди. Маълумки, ана шу тазйиқ асосини парламент оппозицияси ташкил этган эди. Янги сайловлардан сўнг ҳокимият тепасига ҳаммаёқда собиқ оппозициядаги партиялар келди. Анъанавий сўл ва янги сўл партиялар қирқ йил мобайнида оппозицияда туриш ролини унутиб қўйишган эди. Эндиликда улар жамиятнинг сиёсий ҳаётида ўз ўринларини пайпаслаб қидиришмоқда, парламентдаги озчилик имкониятларидан фойдаланиш йўлларини ўзлаштирмоқда. Фуқароларнинг аниқ-равшан қатламларини тўлқинлантираётган ўткир муаммоларни олға суришда тезкорлик, ҳукуматни танқид қилиш, ўзаро мулоқотга киришиш учун бошқаларга ҳамма вақт имконият яратиш — ана шу йўлларнинг асосийларидир.

Шу маънода Олий Кенгашда Меҳнаткашларнинг социалистик партиясидан вакиллик қилишга қарор берган Россия Федерацияси халқ депутатлари тутган йўл диққатга сазовордир. Уларнинг кўпчилиги ўтмишда «Россия коммунистлари» блокининг қатнашчилари эди. 1991 йил август воқеаларидан кейин блокдан бирқанча партиявий депутатлар гуруҳи ажралиб чиқди. Меҳнаткашларнинг социалистик партиясига мансуб демократлар ва шу партиянинг 1991 йил 21 — 22 декабрда Москвада ўтказилган I қурултойи бу партияни «ҳукуматга қарши амалий парламент оппозициясида турувчи партия» деб атадилар.

Хўш, буни сиёсий-дипломатик тилдан ҳамма тушунадиган тилга кўчирсак, қандай маънони билдиради? Меҳнаткашларнинг социалистик партияси агар ҳукумат меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш ҳамда бозор иқтисодиётига аста-секинлик билан ўтиш борасида партиянинг йўлига мос келувчи сиёсатни ўтказса, у ҳолда Олий Кенгашда овоз бериш чоғида ҳукуматни қўллаб-қувватлашга тайёрдирлар. Айни пайтда бу ноиблар ҳукумат партиянинг сиёсий-иқтисодий йўлини ҳисобга олса, ҳукуматни холисона, амалий ёрдам кўрсатиш маъносида танқид қилишга тайёрдирлар.

Парламент партияси ёки парламент типидаги партия деган тушунчани аниқлаб олиш жоиздир. КПСС ва собиқ Иттифоқ танглиги туфайли қалқиб чиққан ўткир сиёсий мунозаралар шошма-шошарлигида сиёсий назариядан етарли билимлар етишмаслиги оқибатида «парламент типидаги партия» деган атама кенг қулоч ёйди. Бу нарса бир қатор партияларнинг низомларида ҳам пайдо бўлди. Агар гап вакиллари парламентда бўлган партия ҳақида кетаётган бўлса, фикримизча, уни парламент партияси деб аташ керак.

Ҳуқуқ қонунлари мажмуида «парламент типидаги партия» тушунчаси замирида қандай маъно борлиги ҳақида лом-мим дейилмайди. Назаримизда, бу — кўп партиялилик шароитида сайловчиларнинг мадади ва овозини олиш учун бошқа партиялар билан ошкора сиёсий мусобақага тайёр партиядир. Бу — ўзининг дастурий мақсадларини қонун лойиҳаларини тайёрлаш ташаббуси билан чиқиш ҳамда у ерда депутатларни ишонтириш, парламент минбаридан фуқароларга таъсир ўтказиш учун фойдаланиш орқали амалга оширишга интилувчи партиядир.

Ҳар қандай партиянинг, гарчи у энг оммавий ва таъсирчан бўлсада, парламентдаги вакиллигини доимий, худо томонидан берилган, деб ўйлаш хатодир. Парламентдаги фаолият партиянинг омма ичида, агар у оммага суянишга интилса, олиб борадиган катта, машаққатли, кўпинча бир қарашда ярқ этиб сезилмайдиган ишларининг давомидир. Омманинг фикри, баҳоси, талаби, танқиди парламент депутатлари бўлмиш партия аъзоларига, биринчидан, оддий партия аъзоларидан ва сайловчилардан, иккинчидан эса ўз партиясидан узилиб қолишга имкон бермайди.

Партияларнинг парламентдаги ўз вакиллари билан ўзаро муносабатига оид тарих ва ҳозирги замон тажрибасидан шу нарса аёнки, бу соҳада ҳам бир қанча ўткир зиддиятлар бор. Парламент аъзоси, энг аввало ўз сайловчилари олдида жавоб бериши керак. Негаки, улар партия аъзолигидан ташқари, биринчи навбатда фуқародирлар. Бунга ҳеч қандай шубҳа йўқ. Сайловчиларнинг, айниқса, уларнинг жамиятдаги тангликдан чиқиш давридаги фикр-мулоҳазаси ва талаблари партия аъзолари позициясига ҳамма вақт мос тушади, деб бўлмайди. Депутат — давлат арбобидир. У ўзининг партиявий позициясини партия йўлини ҳисобга олувчи давлат позициясига қараб ўзгартириши керак. Бундай йўл қабул қилинадиган қарорлар учун давлат масъулиятини ҳис этишга таъсир ўтказади. Айни пайтда муросага келиш зарурати, ташқи сиёсий ва ички сиёсий вазиятнинг ўзгарувчанлиги ҳам таъсир ўтказади.

Партия фуқароларининг ўзини қўллаб-қувватловчи қатламлари манфаатлари йўлида ҳокимиятдан фойдаланиш позициясидан туриб, ҳар қандай муаммо хусусида фикр билдиради. Аммо давлат ҳокимияти кўпдан-кўп сиёсий манфаатлар билан давлат имкониятларини бир-бирига мослаштиришни, ўзаро ҳамжиҳатликда иш олиб боришни кўзда тутади.

Мана шундай сабабларга кўра, бир қатор партияларда, масалан АҚШ демократлари ва республикачиларида конгресс аъзолари партиянинг расмий раҳбарлари эмас... Бундай ўзаро «эркинлик» бир-бирини ўзаро назорат қилиш ва сиёсий масъулиятни анчагина бўлиб олиш имконини берган. Кўпчилик мамлакатларда парламентда ўринга эга партияларнинг раҳбарлари одатда, парламент аъзоларидир. Россияда меҳнаткашлар манфаатларини ифодаловчи сўл кучларнинг кўпгина вакиллари фикрича, парламентдаги гуруҳлар (улар қанчалар аҳамият касб этмасин) партияларда диктаторга айланишига, ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилинмаслик туфайли азоб чекаётган омманинг танқид қилиш фаоллигини чеклаб қўйишларига йўл қўйиб бўлмайди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси учун партияларнинг парламентдаги фаолияти тарихи ва тажрибасидан ўрганса арзийдиган жиҳатлар кўп. Айниқса, партиянинг Олий Кенгашга сайланган депутат аъзоларига таъсир ўтказиш воситаси ҳақидаги масала ниҳоятда нозикдир. Илгариги пайтларда, очиғини айтиш керак, партиянинг депутатларга таъсири деганда қудратли партия аппарати ҳамда унинг депутат бўлган раҳбари тушуниларди. Улар партия аъзолари бўлган депутатлар уюшқоқлигини ва тобелигини таъминлашган.

Фикримизча, бошқа йўлларни қидириш керак. Халқ демократик партиясининг аъзолари бўлган барча депутатлар биргаликда ўйлашлари, фикр юритишлари лозим. Халқ ноиби сифатида парламентга ўз фикр-ўйларини етказиши учун доно одамга ёрдам берувчи шарт-шароитлар зарур. Барча депутатларга парламент иш технологиясини ўзлаштиришларида ёрдам бериш муҳимдир. Яъни, қонунлар лойиҳаларини ва ҳамкасблар нутқларини қандай таҳлил қилиш керак, қонун тузилмаси қандай бўлиши лозим, қонунчилик таклифларини иқтисодий асосланиши ва ҳуқуқий жиҳатдан таъминланиши нима дегани ва ҳоказо. Нотиқлик маҳоратини ва сўров бериш, танқид қилиш маданиятини ҳам ўрганиш халақит бермайди. Халқ демократик партияси бу соҳада ҳам ўзининг Олий Кенгашдаги ва халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларидаги ўз вакилларига ёрдам беришга диққат-эътиборни кучайтириши даркор. Ана шунда бизнинг парламент аъзоларимиз ўзларининг асосий касбларидан қатъий назар, профессионализмни эгаллайдилар. Партия эса ўз таъсирини фақат депутатлик гуруҳларининг фаоллиги ва жанговарлиги орқалигина эмас, балки ҳар бир халқ ноиби орқали ҳам анчагина кучайтириши мумкин.

Ш. ШОИСЛОМОВ,
Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг парламент ишлари ва партияларaро алоқалар бўлими мудири.

АКАДЕМИЯЛАР КУЧ-ҒАЙРАТНИ БИРЛАШТИРМОҚДАЛАР

3 март куни Тошкентда Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон ва Озарбайжон Фанлар академиялари раҳбарларининг қўшма кенгаши очилди. Унда Фан-техника ҳамкорлигининг минтақа муаммолари муҳокама қилинди. Кенгашда Фанлар академияларининг президентлари — Озарбайжондан Э. Ю. Салаев, Қозоғистондан У. М. Султонгазин, Қирғизистондан И. Т. Айтматов, Тожикистондан С. Х. Неъматуллаев, Туркманистондан А. Т. Бобоев қатнашдилар. Улар билан бирга мазкур республикаларнинг таниқли олимлари, Халқ таълими, шунингдек, Олий ва ўрта махсус таълим вазирликларининг вакилларидан иборат делегация келган.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг президенти М. С. Салоҳиддинов кенгашни кириш нутқи сўзлаб очди.

Мустақиллик йўлига ўтган республикаларда рўй бераётган чуқур ўзгаришлар шароитида муҳим ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этишда илм-фаннинг аҳамияти ошиб бораётганлиги учрашувда таъкидлаб ўтилди. Шу муносабат билан фан-техника соҳасидаги алоқаларни мувофиқлаштириб туриш ва ривожлантириш, ҳамкорликнинг ташкилий шаклларини танлаб олиш масалалари алоҳида аҳамият касб этади. Минтақада илмий жамоалар ўртасида вужудга келган анъанавий дўстона муносабатларни сақлаб қолиш билан бирга республикаларда тўпланган қудратли илмий салоҳият янада ривожланишини таъминлаш ҳам муҳимдир.

Кенгаш қатнашчилари шуни таъкидладиларки, ҳозир олимлар олдида зудлик билан ҳал этилиши лозим бўлган бир талай муаммолар пайдо бўлмоқда. Масалан, минтақадаги нуфус вазиятига узоқ вақт мобайнида дуруст аҳамият берилмади, бу ерда меҳнат ресурсларининг кўпайиши Ҳамдўстлик давлатлари орасида энг юқори даражага кўтарилган. Саноат тармоқлари билан деҳқончилик ўртасида номутаносиблик кучайиб бораётганлиги сезилмоқда. Соғлиқни сақлашнинг ҳолати ташвиш туғдирмоқда. Экология соҳасидаги мушкулликлар иқтисодий ва ижтимоий муаммоларни баттар кучайтирмоқда.

Шу пайтга қадар яхлит фан-техника сиёсати йўқ эди. Илм-фанни ривожлантиришнинг, кадрлар тайёрлашнинг, моддий-техника таъминотининг, ташқи алоқаларнинг кўпгина масалалари марказда маҳаллий хусусиятларни ҳисобга олмай ҳал этиб келинди.

Бутун кучни минтақадаги долзарб муаммоларни ҳал этишга сафарбар қилишни замон қатъий талаб қилаётганини нотиқлар уқтириб ўтишди. Учрашув қатнашчилари илмий фаолиятнинг устивор соҳалари юзасидан қўшма фан-техника дастурларини ишлаб чиқишлари, ҳамкорликнинг ҳуқуқий асосини таъминлайдиган ҳужжатларни қабул қилишлари лозим.

Кенгашда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Қ. Қорабоев иштирок этди.

(УзА).

ИШБИЛАРМОН ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ УЧРАШУВИ

Ўрта Осиёдаги мустақил республикалар ва Қозоғистон ишбилармон аёлларининг учрашуви 3 март куни Тошкентда ниҳоясига етди. Учрашув қатнашчилари иқтисодиётни танг аҳволдан тезроқ қутултиришда кўмаклашишга бел боғлаганликларини намойиш қилдилар.

Учрашув хотин-қизлар байрами — 8 март арафасида ўтганлиги унинг ишчанлик кайфиятига таъсир қилмади. Турли корхоналар, фирмалар, кооперативларга раҳбарлик қилаётган аёллар бозордаги кескинликни камайтириш масалаларини, бозорни энг зарур моллар билан мўл-кўл таъминлаш соҳасидаги ўз имкониятларини муҳокама қилдилар. Улар ўз ишини юритиш истагида бўлганларга ёрдам бериш режасини белгилаб чиқдилар, ҳамкорлик истиқболларини таҳлил этдилар. Ишбилармон аёллар олдида турган муаммоларнинг кўпчилиги бир-бирига ўхшашлиги маълум бўлди. Баъзан жойларда ташаббускорларнинг ишларига сунъий тўсиқлар қўйилаётганлиги, хом ашё ва материаллар билан таъминлашдаги қийинчиликлар, касаначилик меҳнатига етарли баҳо берилмаётганлиги шу муаммолар жумласига киради.

Учрашув қатнашчилари бу масалалар Ўзбекистонда қандай ҳал этилаётганини билиб олдилар. Бу ерда ишбилармон аёллар уюшмаси тузилган. Унинг ҳомийлигида кўп соҳалар билан шуғулланувчи «Зумрад» маркази ишлаб турибди, аёллар учун ишбилармонлар мактаби, «Ҳимоя» деб аталган ҳуқуқий марказ ва «Тошгул» ишлаб чиқариш-тижорат фирмаси шу марказ таркибига киради. Бу ерда ҳар бир хотин-қиз ҳуқуқий масалалар юзасидан маслаҳат, ўз ишини юритишда ёрдам олиши мумкин. Маҳсулотни сотишда, хом ашё билан таъминлашда, маҳсулотни тарғиб қилишда кўмак берилади. Андижон ва Жиззахда Ўзбекистон Ишбилармон аёллари уюшмасининг бўлимлари очилган.

Учрашув иштирокчилари Ўрта Осиё мустақил давлатлари ва Қозоғистон Президентларига Мурожаатнома қабул қилдилар. Унда ишбилармон аёлларга мадад бериш, касаначи ва якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи хотин-қизлар учун имтиёзли сиёсат юритиш илтимос қилинган.

(ЎзА мухбири).

• ЎЗБЕКИСТОН—ТУРКИЯ:

МАТБУОТ МАРКАЗИДА

Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги дўстлик ришталари тобора мустаҳкамланмоқда. Биродарларимиз юбораётган беғараз ёрдам пешма-пеш келиб турибди. Асосан дон, дори-дармон, тиббиёт ускуналари, озиқ-овқат маҳсулотлари ва кийим-кечаклардан иборат бу юкларни қабул қилиб олиш ва тақсимлаш учун тузилган республика комиссияси катта ишларни амалга оширмоқда.

Ушбу комиссия ишини ёритиш матбуот маркази мутасаддиларининг республика, вилоят, шаҳар ва тармоқ рўзномалари муҳаррирлари, телевидениe ва радиоэшиттириш давлат компанияси раҳбарлари билан учрашуви бўлди. Учрашувда журналистларнинг бу борадаги вазифалари ҳақида сўз юритилди. Ёзилаётган материалларда фақат олинаётган инсонпарварлик ёрдаминигина эмас, икки халқ ўртасидаги дўстлик ривожланиб бораётганлигини ҳам кенг тарғиб этиш зарурлиги таъкидланди.

(УзА).

Ислом давлатлари ва мусулмон мамлакатларида Рамазони шариф бошланиши муносабати билан рўзномамиз мухбири Мовароуннаҳр мусулмонлари диний бошқармаси раиси муфтий Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф ҳузурида бўлиб, Аллоҳнинг раҳмати ёғиладиган Рамазон ойи ҳақида у кишининг сўзларини ёзиб олди.

МУҲАММАД СОДИҚ МУҲАММАД ЮСУФ:

РАМАЗОНИ ШАРИФ МУБОРАК!

— Муҳтарам муфтий, Мовароуннаҳр мусулмонларининг ўтган ҳафтада Тошентда ўз ишини муваффақиятли якунлаган қурултойида иккинчи марта муфтий лавозимига сайланганлигингиз муносабати билан «Ўзбекистон овози» рўзномасининг кўп сонли муштарийлари номидан қутловимизни қабул қилгайсиз.

— Бу қутлов учун раҳматим рўзнома саҳифалари орқали муборак кунда муштарийларга етиб борсин.

— Бундай пайтда Сизнинг Рамазони шариф ҳақида фикрларингиз тинглашга ва ўқишга ғоятда муштоқлидир.

— Муҳтарам Мовароуннаҳр мусулмонлари! Барчангизга Аллоҳ таолонинг раҳмат ва мағфирати ёғиладиган, гуноҳлар кечирилиб, савоблар ёзиладиган Рамазони шариф ойининг қутлуғ қадамлари муборак бўлсин.

Рўза Парвардигор ўз каломи орқали бизга фарз қилган ибодатдир. Пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафо саллоллоҳу алайҳи васаллам ўз ҳадиси шарифларида бундай башорат қиладилар. «Рамазон ойи кирса, жаннатнинг эшиклари очилади», «Агар Рамазон кирса осмон эшиклари очилиб, дўзах эшиклари беркитилади, шайтонлар кишанланади».

Етмиш беш йил мобайнида халқимиз орзу қилиб келган буюк истиқлолни қўлга киритди ва уни бундан буён мустаҳкамлаш борасида катта ғайрат-шижоат билан меҳнат қилинаётган қувончли дамлардир. Ана шу пайт Рамазонга монанд келганлиги ғоятда қувонарлидир. Ҳар йилгидек серқуёш Ўзбекистоннинг 500 дан зиёд масжидларида ўқиладиган таровеҳ намозларида Аллоҳнинг каломи хатм қилинади.

Биз мусулмонлар юзимизни жаҳолат дунёсидан саодат чақириқлари сари ўгирадиган пайт келди. Биз бундан буён ғоятда ҳушёр бўлиб ғафлатдаги қалбларни уйғотмоғимиз лозим. Аллоҳнинг зикри энг баланд ҳайқириқдир. У сўқир кўзларга зиё, чалажон қалбларга куч-қувват бағишлайди.

Аллоҳ дуоларни қабул қиладиган ойда дилимизни Парвардигор зикрига мойил қилайлик. Харом ейиш, харом ичишдан, харом юришдан тийилайлик. Пайғамбаримиз бир ҳадисларида: «Кимки Рамазон ойида рўзанинг фарзлигини ва Аллоҳ таоло розилигини истаган ҳолда рўза тутса, унинг ўтган гуноҳлари кечирилади» дейилган. Аллоҳ «ғофурун роҳим» —гуноҳларни кечувчи ва тавбаларни қабул этгувчидир. Рамазони шарифнинг шу ҳикматларидан бебаҳра қолмайлик.

Рўзанинг яна бир ҳислати инсонларни меҳр-шафқатли бўлишга, саҳийликка, қариялар, оч-юпунлар ҳолидан хабар олишга ундашдир. Орамиздаги ночорларга ёрдамлашайлик, ёши улуғларимизни иззат-икром билан хизматини қилайлик, бир-биримизга меҳр-муҳаббатли бўлайлик.

Рамазон ойи ҳурмати туфайли Парвардигор бани башариятга берадиган раҳмату мағфиратдан бенасиб қолмайлик. Мусулмонлар учун жаннат эшиклари очиқдир. Чунки бу ой Аллоҳнинг раҳмати ёғиладиган ой.

Суҳбатдош А. ПУЛАТОВ.

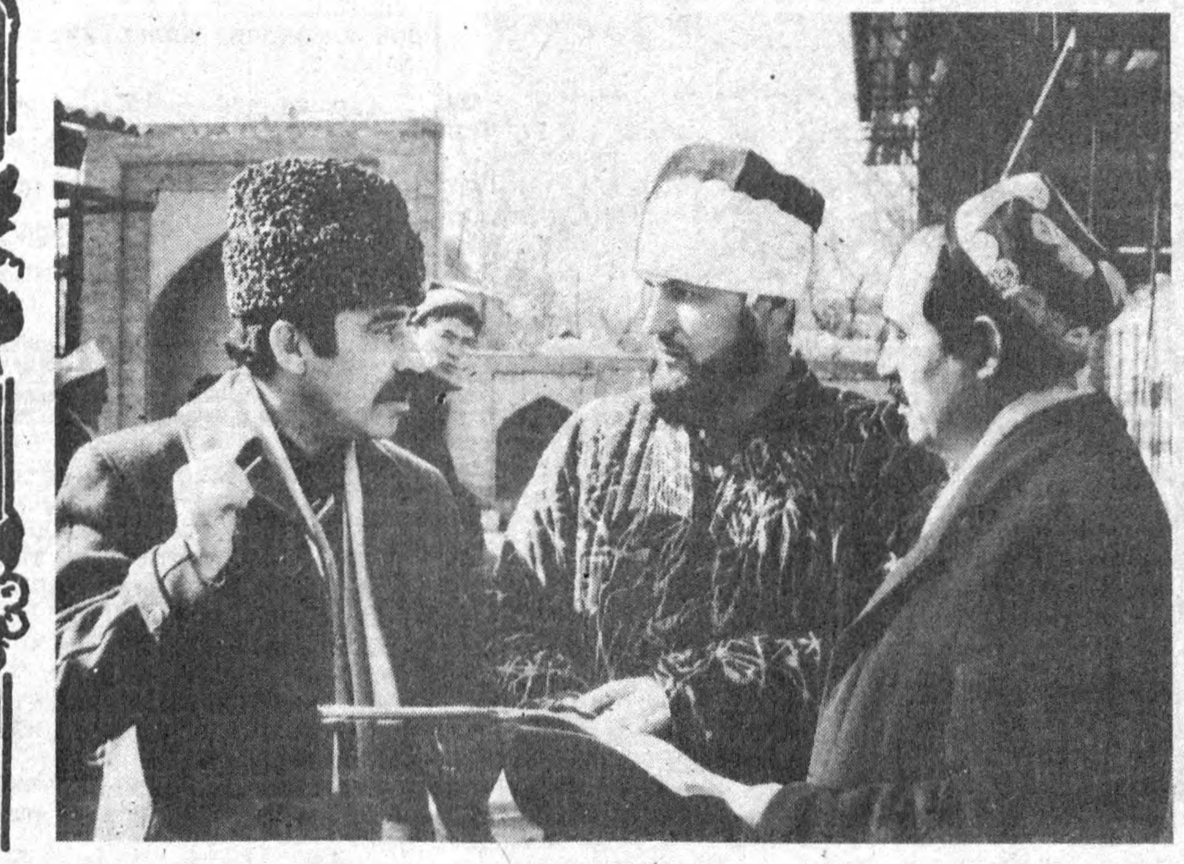

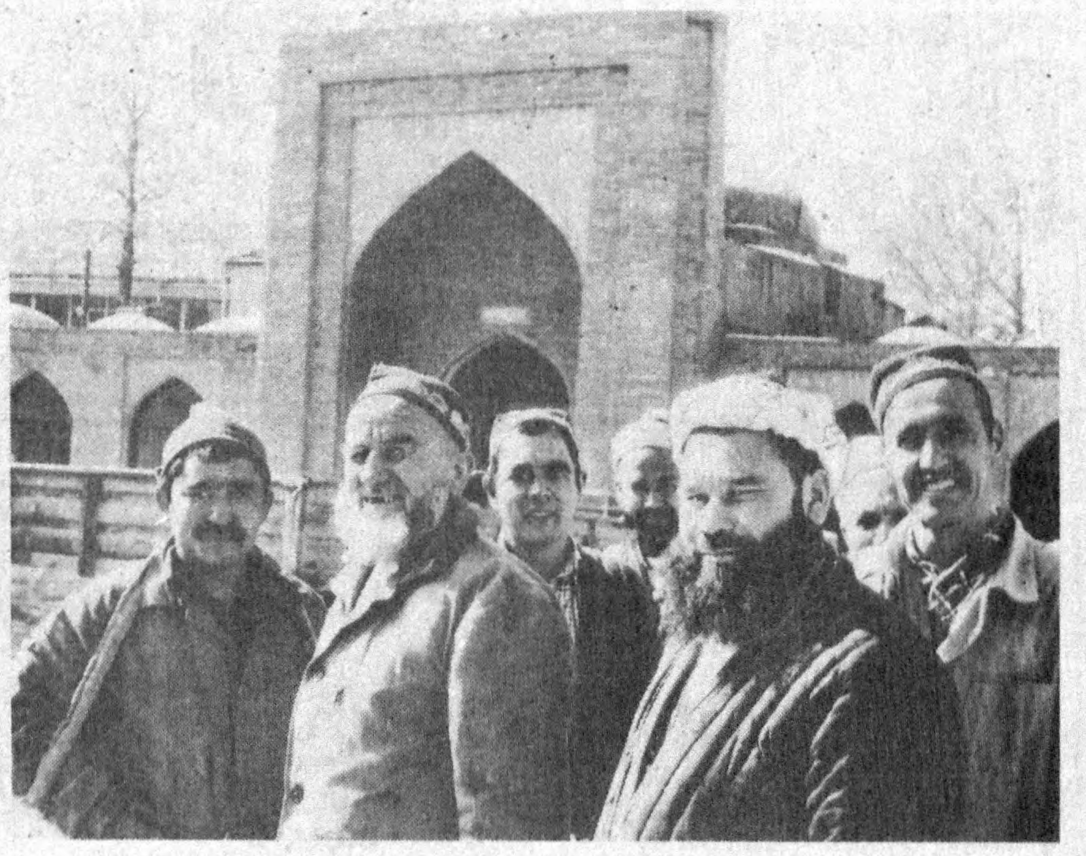

Косонсой республикамизнинг қадимий шаҳарларидан бири. Бу ерда халқимизнинг анъаналари, урф-одатлари авайлаб сақланиб келинмоқда. Миллий қадриятларимизнинг эъзозланишида фахрийлар ва халқ ноибларининг ҳиссалари катта. Улар эл-юрт осойишталиги, ободончилик хусусида хайрли юмушларни амалга оширишмоқда.

Шаҳар марказида диний идора ходими Аъзамхўжа Назирхўжа ўғлининг чизмасига мувофиқ жоме масжиди умумхалқ ҳашари билан қурилмоқда. Суратларда: 1. Ўзбекистон халқ ноиби, Косонсой шойи тўқиш фабрикаси директори Файзуллахон Акромов, Аъзамхўжа Назирхўжа ўғли ва шаҳар ҳокими Мунаввархон Зокиров ўзаро мулоқотда. 2. Абдулатиф Раззоқов бош бўлган ҳашарчилар жамоаси.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

• *Ўғлонлар хизматда*

АСКАР ЙИГИТ ҲУЗУРИДА

● Яқинда Қўшкўпир районининг маданият, маориф, ёшлар иттифоқи ҳамда ота-оналардан иборат бир гуруҳ кишилар фарзандлари хизмат қилаётган Беларусь ҳарбий округи қисмларида меҳмон бўлиб қайтишди.

Биргина Қўшкўпир ноҳиясининг ўзидан 64 нафар йигит хизмат бурчини ўтамоқда. Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Қўшкўпир район Кенгаши ташаббуси билан савобли ишга қўл урилди. Кенгаш ижроия бюроси аъзоси, район ёшлар иттифоқининг биринчи котиби Э. Ёвбосаров бошчилигидаги гуруҳ Беларусь ҳарбий қисмларида хизмат қилаётган қўшкўпирлик йигитларга ота-оналарининг саломхатларини топширдилар. Аскарлар ҳаёти, хизмат шароитлари билан яқиндан танишдилар. Жумҳуриятимизда, хусусан Хоразм вилояти ҳамда Қўшкўпир ноҳиясидаги ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар ҳақида ҳикоя қилиб бердилар. Ҳарбий қисмлар қўмондонларига совға-саломлар ва эсдалик нишонлари ҳам туҳфа этилди.

Хоразм санъаткорлари ижросидаги ашула, рақслар гулдастаси ҳарбий хизматчиларда яхши таассурот қолдирди.

Э. МАДРАҲИМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

• *Кўклам—меҳнат билан кўркам*

ЧОРВАДОРЛАР АҲДИ

Наманган. Поп районидаги қўй ва эчкичиликка ихтисослаштирилган «Чодак» давлат хўжалигида ҳар куни совлиқлардан 120 бошгача дуркун қўзи олиниб, махсус иссиқ жойларда парваришланмоқда.

Давлат хўжалиги чорвадорларининг режалари ҳар юз бош совлиқдан 98 бошдан, жами 6509 бош қўзи олишдир. Иқтисодий тақчиллик давом этаётган кунларда самарали меҳнат қилаётган яйлов баҳодирлари қўзилатиш мавсумини беталафот ўтказишга ҳаракат қилмоқдалар.

С. ҚЎЧҚОРОВ.

МАВСУМГА ШАЙ

Фарғона. Охунбобоев районидаги Аминжон Ниёзов номли давлат хўжалигида «Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур», — деган нақлга амал қилинади. Айни кунларда давлат хўжалиги деҳқонлари кўкламги экиш мавсумига ҳар тарафлама пухта ҳозирлик кўриб қўйишди.

Марказий таъмирлаш устахонасида иш уюшқоқлик билан олиб борилди. Натижада хўжалик бўйича мавжуд 13 та чопиқ трактори, шунча сеялка, ер текисловчи ва бошқа механизмлар сифатли таъмирлашдан чиқарилиб, чигит экиш мавсумига шайлаб қўйилди.

Сатторали Ҳасанов, пайвандчи Валижон Эҳсонов, темирчи Аҳмаджон Алибоев, тракторчилар Йигитали Раҳимов, Аҳмаджон Муллажонов техникани барвақт таъмирлашда жонбозлик кўрсатдилар.

Т. ТЕШАБОЕВ.

• *Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт*

ИЖАРА ЙЎЛИДАГИ ТЎСИҚ

ЁКИ ТРАНСПОРТ КОРХОНАСИНИНГ МУСТАҚИЛ ФАОЛИЯТИ ЮҚОРИ ТАШКИЛОТГА ХУШ КЕЛМАЁТГАНИ ТЎҒРИСИДА

Жумҳурият гўшт-сут саноати ихтисослашган автотранспорт бирлашмаси ўтган йили хўжалик юритишнинг янгича усулини танлади. Транспортчилар ижара усулида иш бошладилар. Очиғини айтганда, бирлашма ташкил топганидан буён самарали ишлаб келаётганди, шу боис ҳайдовчиларга ижарага ўтишнинг ҳожати йўқдек туюлганди. Бироқ янгича усулнинг фойда келтиришини, энг муҳими эса мустақил фаолият учун кенг майдон очиб беришини кўпчилик дарҳол тушуниб етди.

Транспортчиларнинг меҳнатга муносабатлари тубдан ўзгарди. Корхонада ўзаро ҳамжиҳатлик кайфияти вужудга келиб, буюртмачиларга хизмат кўрсатиш бир мунча яхшиланди. Гўшт-сут заводлари ҳайдовчилар ёрдами туфайли хом ашёни вақтида оладиган бўлишди.

Ўтган йили бирлашма аҳли 1990 йилга нисбатан юк ташиш ҳажмини 2,5 баравар кўпайтирди. Меҳнат унумдорлиги эса 16,3 фоизга ошди. Шунга яраша фойда ҳам салмоқли бўлди. Қарийб 40 миллион сўм даромад кўрилди. Бирлашма маъмурияти тадбиркорлик билан иш юритиб, соф фойданинг бир қисмини йил бошида банкдаги ўз ҳисоб счетига ўтказди. Қарангки, шунинг ўзидан 592 минг сўм дивиденд фойдаси (акция эгаси қўшган ҳиссага нисбатан фоиз ҳисобида фойда) олинди. Хуллас, транспортчилар қисқа муддатда ижаранинг афзаллигини ҳис этиб, эркин ҳаракатни бошлаб юбордилар.

Бироқ юқори ташкилот — Ўзбекистон гўшт-сут саноати жумҳурият ишлаб чиқариш бирлашмасининг айрим раҳбарларига бу транспорт корхонасининг мустақил фаолияти хуш келмади. Улар маъмурий-буйруқбозлик асоратларидан воз кечолмай, эскича — буйруқ бериш йўлига ўтиб олишди. Бирлашманинг вакили: «Менинг рухсатимсиз автомашина ва эҳтиёт қисмларни, ёнилғини ҳам ололмайсизлар», дея транспорт корхонасининг таъминотни яхшилаш йўлидаги ҳаракатларини чиппакка чиқарди. Ваҳолонки, транспортчилар вакиллари таъминот масаласида тўғридан тўғри алоқа ўрнатиш ташаббуси билан мурожаат қилишганди.

Афсуски, юқори ташкилот ижарачи корхона фаолиятини қўллаб-қувватлаш ўрнига унинг йўлига тўсиқ бўлиб олди. Даставвал транспорт бирлашмаси хизмат нархини ошириб, давлат белгилаган тарифни бузмоқда, шу боис сут заводлари зарар кўряпти, деган асоссиз даъволар пайдо бўлди. Ҳатто бир неча бор тафтиш ҳам ўтказилди. Бироқ «даъвогарлар» тарифни оширганлик тўғрисида далил топишолмади. Аксинча, ихтисослашган транспорт бирлашмаси 1990 йилда тарифни 6 миллион сўмга арзонлаштиргани, бу кўрсаткич ўтган йили 3 миллион сўмни ташкил этгани маълум бўлди-қолди.

Қарангки, бу даъво ўтмагач, бошқа йўл танланди. Транспорт бирлашмасини тарқатиш, унга қарашли автокорхоналарни сут заводлари, гўшт комбинатлари ихтиёрига бериб юборишга асос бўладиган маълумотлар тўплашга киришилди. Жумҳурият бирлашмасига тегишли айрим гўшт-сут корхоналари автобазаларни ўз ихтиёрига олиш бўйича «ташаббус» билан чиқишди. Бу, албатта транспортчиларни ўйлантириб қўйди. Негаки, уларнинг жумҳуриятдаги 30 дан зиёд шаҳар-қишлоқларда 21 автоколонна ҳамда 12 та автобазаси бор. Ахир ушбу ихтисослашган автокорхоналар тарқатиб юборилса, қарийб 3,5 минг ҳайдовчининг ҳоли нима кечади? Улар ишсиз қолишлари мумкин-ку!

Иккинчидан, ихтисослашган автотранспорт корхоналарини сут заводлари, гўшт комбинатлари ёки жойлардаги колхоз ва совхозлар ихтиёрига бериш билан тармоқдаги аҳволни яхшилаб бўлмайди. Қайтанга транспорт воситаларидан унумли фойдаланиш қийинлашади. Зотан, чумчуқ сўйса ҳам қассоб сўйсин, деган гап бор. Шундай экан, гўшт-сут саноатидагилар мўл-кўл маҳсулот ишлаб чиқариш, автотранспортчилар эса юк ташиш билан шуғуллангандари маъқул эмасмикин?

Очиғи, икки ўртадаги муносабатларга холисона баҳо бериш учун аввало транспорт бирлашмаси тарихига бир назар ташлашга тўғри келади. Негаки, юқори ташкилот —жумҳурият гўшт-сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси ўтган йили январда вужудга келган бўлса, ихтисослашган автотранспорт корхонаси 1969 йилда республика ҳукуматининг махсус қарори билан ташкил этилган эди. Дастлаб 230 та автомашинага эга бўлган корхона 1980 йилга келиб йирик автотранспорт бирлашмасига айлантирилди. Жумҳурият ҳукуматининг 1985 йил 5 майдаги 247-сонли қарори туфайли сут ва гўшт маҳсулотлари ташишга ихтисослашган автотранспорт бирлашмасига эътибор кучайтирилди. Унинг моддий техникавий базасини мустаҳкамлаш учун тегишли чоралар кўрилди. Бинобарин, бу тадбирлар натижаси ўлароқ автотранспортчилар қарийб 23 йил давомида самарали меҳнат қилишмоқда.

Илгари транспорт бирлашмаси бевосита Қишлоқ хўжалиги вазирлигига бўйсунар эди. Жумҳурият гўшт-сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси 1991 йил январда ташкил этилгач, унинг ихтиёрига ўтказилди. Дастлаб ўзаро муносабатлар ўзаро ҳамжиҳатлик асосига қурилди, юқори ташкилот имконият даражасида ёрдам беришга интилди. Бироқ ижарага ўтилгач, аҳвол ўзгарди. Республика гўшт-сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси раисининг ўринбосари Е. Сулаймоновга (у транспорт соҳасига мутасадди) ижарачи корхонанинг мустақил фаолияти ёқмади. Бора-бора транспорт корхонаси амалга оширмоқчи бўлган ҳар бир ишда унинг шахсан рухсатини олиш лозим бўлиб қолди. Қисқаси, ижара йўлига тўсиқ қўйилди.

Бу нарса ижара шартларининг бузилишига олиб келди. Дейлик юқори ташкилот транспортчиларни шартномада белгиланган миқдорда моддий-техника ресурслари билан таъминламади.

— Бу ҳам майли, — дейди 1-автоколонна бошлиғи Ғ. Собиров. — Янги юк ташиш машинасини қанча югур-югурлардан кейин олиб, энди ишга туширмоқчи бўлиб турган пайтингизда юқоридан уни сотиш ёки бошқа корхонага бериб юбориш ҳақида буйруқ хати келади. Очиғи ўртада бизнинг абгор бўлганимиз қоляпти.

Дарвоқе, бундай воқеалар кейинги пайтда бот-бот такрорланиб турибди. Шу боис транспорт корхоналари ўтган йилги ҳисобдан 141 автомашина, 40 та аккумулятор ва бошқа эҳтиёт қисмларни кам олди. Ёнилғини-ку айтмаса ҳам бўлади. 27 фоиз автомашиналар бензин тақчиллиги туфайли қисилган газда ишлашга ўтказилди. Ахийри бўлмади. Транспорт бирлашмаси маъмурияти мутахассислар ва тажрибали ҳайдовчилар билан келишган ҳолда ўзларига қарашли автокорхоналарни мустақил равишда автомашина, эҳтиёт қисмлар ва ёнилғи билан таъминлаш чора-тадбирларини кўра бошлашди.

Ўйлаб қаралса, тўғри иш тутилди. Зотан, ижара усулининг асосий шартларидан бири — тадбиркорлик билан иш юритиб, ўз моддий-техника базасини мустаҳкамлашдан иборат. Бироқ буйруқбозлик билан ишга ҳалақит бериш транспортчилар хайрли тадбирларининг амалга ошишини кечиктирмоқда, ҳайдовчилар кайфиятига салбий таъсир кўрсатяпти.

Эндиликда бунга чек қўйиш керак. Чунки эскича усулдан фойдаланиб, янгиликка тўсиқ бўлиш тармоқдаги аҳволнинг яхшиланишига ёрдам бермайди. Жумҳурият гўшт-сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарлари бу оддий ҳақиқатни тушуниб етсалар, айни муддао бўлур эди.

А. БОЛИЕВ,
«Ўзбекистон овози» махсус мухбири.

ТАҲРИРИЯТДАН: Мақола чоп этилиши олдидан таҳририятга автотранспорт бирлашмасидан хабар келди. Унда маълум қилинишича, республика гўшт-сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси раиси Х. И. Исканов транспортчилар жамоаси билан учрашибди. У автокорхоналарни тарқатиш ёки гўшт-сут, заводлари ихтиёрига бериб юборишга ҳеч қачон йўл қўйилмаслиги, таъминот масалаларини эса биргаликда ҳал қилишга ёрдам беражагини айтиб, кўпчиликни ишонтирибди. Қани кўрайликчи, масъулиятли раҳбар ўз сўзининг устидан чиқармикин?

● ШУ КУННИНГ МАВЗУИ

ТОТУВЛИК БИЛАН

1990 йили ташкил этилган факультетимиз жанубий вилоятларда жойлашган нефть ва газ саноати ҳамда энергетика объектларини ишлатиш учун муҳандис кадрлар тайёрлаб беришга ихтисослашган. Маҳаллий ҳокимият органлари, Шўртангаз конлари бошқармаси, Муборак газни қайта ишлаш заводи, «Қашқадарьяхлопкопром» бирлашмаси оталиғи билан факультетимизда талабаларнинг таълим-тарбия олиши учун моддий-техника базаси яратилди. 1 миллион сўмлик ўқув қуроллари ва лаборатория жиҳозлари билан таъминладик. Ўқув корпуслари таркибида иккита спорт зали, 400 ўринли ошхона ва клуб мавжуд.

Бозор иқтисодиётига ўтиш билан боғлиқ тадбирлардан келиб чиқиб талабаларни ижтимоий ҳимоя қилиш чораларини кўрдик. Қўшни вилоятлар ва олис районлардан келган талабаларга озиқ-овқат дўконлари бириктилган. Ҳар бир талаба купон ва талонлар билан таъмин этилган. Йигит-қизлар январь ойидан оширилган стипендия билан таъминланди. Шунинг учун ҳам улар орасида норозиликка берилганлари йўқ. Ёки бирор тартиббузар ҳолатлар кўзга ташланмаяпти.

Яқинда факультетимизда Тошкентдаги Талабалар шаҳарчасида юз берган воқеага бағишлаб ўтказилган йиғилишда сўзга чиққан нотиқлар бегуноҳ талабаларни қалқон қилиб уларни таёқ ва ўқларга рўпара этган тўдаларни лаънатладилар. Биз тузилган ҳукумат комиссияси мудҳиш воқеа сабабларини пухта ўрганиб гуноҳкорларни халқимизга маълум қиладилар, деб умид билдирамиз.

Тошниёз НУРИДДИНОВ,
Тошкент техника дорилфунуни Қарши умумтехника куллиёти декани, техника фанлари номзоди.

● МАҚСАД — ТИЛЛАРНИ ЎРГАНИШ

ЯХШИ ТАШАББУС

Тошкент Давлат дорилфунунида янги ташкил этилган тиллар факультетининг ташаббуси билан турли олий ўқув юртларидаги чет тиллар кафедраларининг ўқитувчилари билан ўқув режаси ва илмий-методик ҳамкорликни ривожлантириш масалаларига бағишлаб кенгаш ўтказилди. Унда талабаларни ўз мутахассислиги бўйича чет тилидаги матиларни таржима қилишга, чет тилида сўзлашувга ўргатишга катта эътибор бериш лозимлиги қайд этилди.

Тиллар факультети жамоаси «Тил ва адабиёт таълими» журнали муҳарририяти билан учрашув ўтказди. Учрашувда журналда ёритилаётган рус ва чет тилларни ўрганишга доир мақолалар қизғин муҳокама қилинди. Бундай мунозара ва учрашувлар доимий ўтказиб турилиши лозимлиги ҳақида келишиб олинди.

А. ҲОЖИАКБАРОВ.

Наврўзи оламни қаршилаб

ТАРАДДУД

Шу кунларда Наманган вилоятида ҳам Наврўз тантаналарига ҳозирлик қизғин бошлаб юборилди. Айниқса вилоят ҳокимлигининг бу байрамга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисидаги махсус фармойишидан кейин ишлар яна ҳам авж олиб кетди. Ҳозир вилоятнинг қайси чеккасида бўлманг бу борада кўтаринки руҳ, дўстлик, биродарлик, ҳамжиҳатлик, меҳр-шафқатни улуғлаш каби миллий анъаналаримизни тиклашга бўлган интилиш кучаяётганлигининг гувоҳи бўласиз. Кимдир кўчат экиб боғ яратаётган бўлса, кимдир ҳовли-жойларини саранжом-саришта қилиб хонадонига файз киритмоқда. Онахонларимиз эса Наврўз дастурхонига сумалак тортиқ қилиш ниятида буғдой ўстиришяпти.

Вилоят ижроия комитетида Наврўз байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш вилоят ташкилий қўмитасининг дастлабки мажлиси бўлиб ўтди. Наврўз муносабати билан ҳар бир шаҳар, район, меҳнат жамоаларида, маҳаллаларда олиб борилаётган ишлар таҳлил қилинди. Жойлардаги илғор тажрибалар, ташаббусларни кенг оммалаштириш таъкидланди. Шунингдек байрам арафасида қариялар, бева-бечоралар, ногиронлар, боқувчисидан ажралган кишиларга алоҳида меҳр-мурувват кўрсатиш лозимлиги асосий мақсад қилиб қўйилди.

А. МАДАТОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

*

Соат бобо 85 ёшни қаршилади. У ҳали тетик, бардам. Ўз набиралари билан ҳар йили кўкламда кўчат экишни одат қилганлар. Бу йилги Наврўзда ҳам улар яна ўз ҳовлиларига кўчатлар экишди. Суратда: Ильич районидаги Титов номли совхоз фуқароси Соатбобо Жабборов ўз набиралари даврасида.

У. ҚЎШВОҚОВ олган сурат.

*

Отахонларни ардоқлаймиз

Наврўз элимизнинг севикли байрами. Шундай экан уни муносиб қарши олиб, кўнгилдагидек нишонлашимиз ғоятда зарур. Шу мақсадда биз ҳам кўпчилик билан кенгашиб қатор тадбирларни белгиладик.

Байрам арафасида қувончли воқеалардан бири шуки, хўжалигимизнинг Гулистон қишлоғига ичимлик сувини келтирамиз. Бу қишлоқ аҳлининг кўп йиллик орзуси эди. Шунингдек, «Комсомол» участкасидаги 50 ўринли боғчани ҳам ишга тушириш ниятидамиз. Шунингдек хўжалигимиз ҳудудидаги тўрт чақирим масофадаги қишлоқ йўлларини асфальтлаймиз.

Бу йил Наврўз шарафига 10 гектар янги боғ, 2 гектарлик узумзор барпо этаётирмиз. Кенг ҳажмда ободонлаштириш ишларини бажарамиз.

Ҳар қандай байрам энг аввало инсонлар шодлиги, орзу-ҳаваслари, қувончлари билан ушалиши билан қадрлидир. Иқтисодий танглик кучайиб бораётган ҳозирги дамларда айниқса одамларнинг қувонч ва ташвишларига шерик бўлиш савобдир. Бу жиҳатдан хўжалигимизда кексайиб, бетобланиб, ўринларидан туролмай қолган 20 нафар кекса бор. Наврўз арафасида қишлоқ кенгаши раиси, партия ташкилоти котиби, бошқа жамоат ташкилотлари вакиллари билан уларни зиёрат этиб, ҳол-аҳвол сўраб, тегишли моддий ёрдам бериш чораларини кўраётирмиз.

Бу йилги Наврўз рўза ойига тўғри келяпти. Шуни ҳисобга олиб, эл-юртга кўп меҳнати сингган 50-60 нафар қарияни кечқурун байрам дастурхони — ифторликка таклиф этиш ниятидамиз.

Хуллас шу каби режаларимиз, истакларимиз кўп. Ҳамма шу режаларни амалга ошириш иштиёқида.

Неъматилла УМРҚУЛОВ,
Боёвут районидаги «Ленинизм» жамоа хўжалиги раиси, Ўзбекистон ХДП Сирдарё вилоят кенгаши бюросининг аъзоси.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

Жумҳурият маданият вазирлиги

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ҲАМЗА НОМИДАГИ САНЪАТШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ

Қуйидаги лавозимларга

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Бўлим бошлиқлари (фан доктори ёки номзоди) замонавий тасвирий санъат; амалий санъат; замонавий меъморлик; санъат ва меъморлик тарихи; театр, рақсшунослик ва цирк; кино ва телевидение; замонавий мусиқа ва фольклор; мусиқа маданияти тарихи; санъат назарияси ва социология.

бош илмий ходим (фан доктори, театр санъати) — 1;

етакчи илмий ходим (фан доктори ёки номзоди); театр санъати — (2); рақсшунослик; цирк санъати; мусиқа санъати; кино санъати; замонавий тасвирий санъат; санъат тарихи ва меъморлик.

катта илмий ходимлар (фан номзоди) театр санъати (4); мусиқа санъати (10); кино санъати (6); замонавий тасвирий санъат (3); амалий санъат (2); санъат тарихи ва меъморчилик (4); замонавий меъморлик (3); санъат назарияси ва социология.

илмий ходим (фан номзоди); рақсшунослик (2); амалий санъат; санъат тарихи ва меъморчилик (3); санъат назарияси ва социология.

кичик илмий ходим: амалий санъат (2); мусиқа санъати (3); кино санъати; замонавий меъморлик; санъат тарихи ва меъморлик (5); санъат назарияси ва социология (3).

ТАНЛОВ МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ

Мурожаат қилиш учун телефон: 39-46-77

Институт манзилгоҳи: 700029, Мустақиллик ҳиёбони, 2-уй.

РЕСПУБЛИКА АГРОБИЗНЕС ИЛМГОҲИ.

кафедралар бўйича
профессор-ўқитувчилар таркибидаги
бўш лавозимларга

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: пахтани қайта ишлаш саноати иқтисоди ва уни бошқариш, агросаноат мажмуида агробизнесни ташкил қилиш, биржа муносабатлари ва ташқи иқтисодий фаолият;

профессорлар: ташкил қилиш, бошқариш, руҳшунослик ва этика, илмий-техника тараққиёти ва агросаноат мажмуида қайта ишлаш саноати ва совутиш хўжалигини ташкил қилиш, агросаноат мажмуида агробизнесни ташкил қилиш;

доцентлар: бозор иқтисодиёти, информатика ва ҳисоблаш техникаси, ташкил қилиш, бошқариш, руҳшунослик ва этика, агросаноат мажмуида агробизнесни ташкил қилиш (2), биржа муносабатлари ва ташқи иқтисодий фаолият.

катта ўқитувчи: пахтани қайта ишлаш саноати иқтисоди ва уни бошқариш;

ўқитувчилар: информатика ва ҳисоблаш техникаси (2);

ассистент: агросаноат мажмуида бошқарувнинг ҳуқуқий асослари.

Танлов муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

МАНЗИЛИМИЗ: 700144, Тошкент шаҳри, Луначарский узун кўчаси, 374-уй.

Телефонлар: 64-19-44, 64-26-52, 64-15-24.

Эшитмадим деманглар

БМТ: ЯНГИ АЪЗОЛАР БИЛАН ҲАМКОРЛИК

● **БМТнинг Тараққиёт дастури ҳамжамият қароргоҳида куни кеча БМТга қабул этилган МДҲ мамлакатлари билан ўзаро алоқа боғлаш муаммолари юзасидан махсус семинар уюштирди.**

БМТнинг бу дастури мавжуд иқтисодий заҳиралардан ва иш кучидан тараққиёт мақсадларида фойдаланиш соҳасида қулай шароит яратиш учун ривожланаётган мамлакатларга кўп томонлама техникавий ва бошқа ёрдам беришнинг асосий йўлидир. Унинг йиллик бюджети 1 миллиард доллардан ошади. Дастур режалари ихтиёрий бадаллар ҳисобидан пул билан таъминланади.

Янги аъзолардан сўнг БМТ сафида 175 давлат бор.

ОҚ УЙДА УЧРАШУВ

● **АҚШ Президенти Жорж Буш Оқ уйда Иордания подшоси Хусайн билан учрашади.**

«Вашингтон таймс» рўзномаси президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Б. Скоукрофт айтган гапга асосланиб шу хабарни эълон қилди. Учрашувда Ироқдаги вазият муҳокама қилинади. Яқин Шарқдаги аҳволни тинч бартараф этиш жараёни масаласи ҳам кун тартибига қўйилади. Аммо бу учрашув қачон бўлиши белгилангани йўқ.

СОБИҚ ПРЕЗИДЕНТ САФАРИ

● **Собиқ СССР Президенти Михаил Горбачев 11—22 апрель кунлари Японияга боради. Сафар чоғида у Япония бош вазири Киити Миядзава ва ташқи ишлар вазири Митио Ватанабэ билан учрашади.**

Киодо Цусин ахборот бошқармасининг хабарига кўра Япония ҳукуматининг собиқ бошлиғи Накасонэ Москвада бўлган вақтида шуни маълум қилган. У душанба куни Михаил Горбачев билан тушлик қилган. Шу пайтда ҳукуматнинг собиқ бошлиғи ўз режаларини айтиб берган.

БРЮССЕЛДАГИ СЕССИЯГА

● **АҚШ давлат департаментининг расмий вакили журналистлар билан учрашди. У давлат котиби Жеймс Бейкерни НАТО кенгаши сессиясида қатнашиш учун Брюсселга келишини маълум қилди. Бу сессия 10—11 март кунлари бўлади.**

АҚШ давлат котиби билан Россия ташқи ишлар вазири Андрей Козирев сессия вақтида учрашмоқчи эканликлари ҳам тилга олинди. Бу суҳбат чамаси 11 март куни эрталаб бўлса керак, деди расмий вакил.

ТОКИОДА КЕНГАШ

● **Японияда чиқадиган «Нихон Кэйдзай» рўзномаси қуйидаги хабарни босиб чиқарди: 6 — 8 июль кунлари Мюнхен шаҳрида Ғарбдаги етти етакчи мамлакат раҳбарларининг кенгаши ўтказилади.**

Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги (МДҲ) мамлакатларига ёрдам бериш кенгашнинг асосий масалаларидан биридир. Кун тартиби аниқлаб олинган. Унда МДҲ мамлакатларига оғир иқтисодий тангликдан қутулиш учун ўз имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланишда ёрдам берадиган чора-тадбирларни ишлаб чиқишга асосий эътибор берилади.

ТАНГЛИКНИ БАРТАРАФ ЭТИШ УЧУН

● **БМТ Бош котиби Бутрос Гали БМТ Хавфсизлик Кенгашининг розилиги билан ҳиндистонлик генерал-лейтенант Сатиш Намбъяр БМТ муҳофаза кучларининг (Югославиядаги БМТ кучлари) қўмондони этиб тайинланди.**

Шу кучлар таркибига тахминан 13.340 ҳарбий хизматчи, 530 миршаб ва 519 фуқаро ходимлар киради. Бу кучлар Югославиядаги тангликни ёппасига бартараф этиш юзасидан музокараларни тинчлик ва хавфсизлик шароитида ўтказишга кўмаклашиш учун вақтинча тузилмоқда.

(Жаҳон агентликларининг хабарлари асосида тайёрланди).

ҚОБУЛДА БЕРУНИЙ АНЖУМАНИ

Мерос

Абу Райҳон Берунийни афғон халқи ҳам ўз ватандоши, олимларидан деб билар экан. Зеро, Абу Райҳон Хоразмда таваллуд топган бўлса ҳам сўнгги ўттиз йилча умрини ҳозирги Афғонистон ва Шимолий Ҳиндистон ерида ўтказган, асарлар ёзган, астрономик кузатишлар олиб борган ва ниҳоят, ўша ерда вафот қилиб, Ғазна шаҳрида дафн этилган. Шу жиҳатдан афғон олимлари ўз юртдоши сифатида Абу Райҳон Беруний меросини чуқур ўрганмоқдалар. Аммо унинг ижоди билан жиддий шуғулланишга ҳозирги Афғонистондаги вазият, турли-туман гуруҳлар ўртасидаги зиддиятлар имкон бермай турибди. Уруш ҳеч нарсани аямас экан, «душман» деб билинган томонда бўлган айбсиз одамлар, урушдан манфаат кўрмайдиган хотин-халаж, болалар, хусусан, тарихий обидалар бомбалар остида қолиб, нобуд бўляпти. Масалан, мужоҳидлар марказий ҳукуматга қарши кураш асносида Жалолобод шаҳридан ўттиз чақиримча берида бўлган Ҳадда қишлоғидаги будда ибодатхонасини портлатиб юборишган. Ваҳолонки, бу муқаддас жой эрамизнинг учинчи асрида бунёд этилган ва ҳозиргача яхши сақланиб қолган энг гўзал ибодатхоналардан бири бўлган. Бундай муқаддас ёдгорликларни сақлаб қолиш ва унга зарар етказмаслик чораси мужоҳидларнинг хаёлига ҳам келмаган.

1991 йили декабрининг 18—19 кунлари Афғонистон пойтахти Қобулда Беруний меросини ўрганишга бағишланган халқаро симпозиум бўлиб ўтди. Бундан олдинлари ҳам Абу Райҳон Беруний меросини ўрганишга бағишланган баъзи бир йиғинлар, сессиялар Қобулда бўлиб ўтган экан. Бу йиғинларда қилинган маърузалар, босилган китоб ва рисолалар мавжудлиги бундан гувоҳлик беради.

Абу Райҳон Беруний ҳижрий-қамарийнинг 362 йилида таваллуд топган. Ҳозир ҳижрий-қамарийнинг 1412 йили. Демак, бу сана билан ҳисобласак, Абу Райҳон таваллудига 1050 йил тўлади. Ушбу сана бир баҳона, холос. Мақсад—аллома Беруний юбилейини ўтказиш, олимлар диққат-эътиборини унинг меросини ўрганишга жалб қилиш. Бу, албатта яхши ният. Афсуски, биз Ўзбекистонда Берунийни бироз унутиб қўйдик шекилли, 1973 йилдан сўнг бундай тантаналар ўтказмай қўйдик. Берунийни ҳар йили эслаб, нишонлаб туришимиз керак.

Кобулда бўлган анжуманга хориждан келган меҳмонлар ҳам ташриф буюришди. Уни Қобул дорилфунуни ташкил этди. Анжуманни ректор, профессор Тоҳир Иноят очди.

У киши, аввало, Беруний анжуманига ташриф буюрган олим, давлат арбоблари, чет эл намояндаларини ушбу тантана муносабати билан табриклаб, уларга миннатдорчилик билдирди. Сўнг у Абу Райҳон Беруний ижодининг асосий томонларига, илм-маърифат йўлида қилган олижаноб ишларига, фан йўлидаги жонбозликларига тўхталиб ўтди. Сўнгра Афғонистон президенти Нажибуллонинг симпозиум муносабати билан йўллаган табриги ўқиб эшиттирилди. Кейин бирин-кетин афғон ҳукумати арбоблари, вазирлар, олимлар йиғилганларни бу тантана билан табриклашди.

Беруний меросини ўрганиш завқу-шавқи бутун афғон олимлари зеҳнига жо бўлгандай. Келажакда Абу Райҳон меросини ўрганиш нуқтаси Қобулда ҳам пайдо бўлиши сезилиб турибди. Бу эса қувончли ҳодиса! Ҳа, у жаҳон олимлари ўрганса арзийдиган аллома.

Беруний ҳаёти ва ижоди ҳақида маъруза учун Қобул университети Тил ва адабиёт факультетининг профессори Ғулом Сарвар Хумоюнга сўз берилди. Бу киши Абу Райҳон ҳаёти, ижодига доир асосий нуқталарга тўхталиб ўтди. Қобул университети профессори Саййид Нурулҳақ Ковуш «Берунийнинг фалсафа фанидаги ўрни» ҳақида гапирди. Бу киши нутқи борасида тортишув ҳам бўлиб ўтди. Унга савол беришди: Абу Райҳон Беруний файласуф бўлганми, бўлган бўлса қандай фалсафий асарлар қолдирган. Бунга жавобан маърузачи Абу Райҳоннинг «Ҳиндистон» асарини мисол қилиб кўрсатди. Унда аллома кўп фалсафий масалаларни баён этганини таъкидлади. Сўнгра Берунийнинг Ибн Сино билан ёзишмаларида ҳам фалсафий қарашлар баён этилганлигини айтди. Қобул университетининг профессори Ғулом Жийлоний Ориз Абу Райҳон Берунийнинг гелоцентрик назарияси тўғрисида сўзлади.

Маълумки, Абу Райҳон Беруний кўп асарларида дастлаб гелоцентрик — ер олам маркази дейилган фикрни илгари сурган. Аммо «Ҳиндистон» китобида келтиришича, у гелоцентрик — Қуёш олам маркази деган фикр-мулоҳазаларини ҳам билдирган асар ёзган. Унда келтирилишича, Беруний, «Мифтоҳ ул-ҳайъа» («Астрономия калити») деган асар ёзиб, бу масалага муфассал тўхталиб ўтган. Аммо Берунийнинг бу асари давримизгача етиб келмаган. Шунинг учун бу борадаги фикрларини бошқа асарларида келтирилган мулоҳазалари билан кифояланишимизга тўғри келади.

Афғонистонда совет фани ва маданияти марказида рус тили курсининг мудири ҳамшаҳаримиз Давлатбек Саъдуллаев ҳам симпозиумда нутқ сўзлади. У киши ўз нутқини Аристотель назариясини Ибн Сино ва Беруний қандай талқин қилганига бағишлади.

Мен Тошкентда, Ўзбекистон Фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтида Беруний мероси ўрганилиши ҳақида маъруза қилдим. Бизда Абу Райҳон илмий мероси билан шуғулланиш, асосан, 1950 йилдан бошланган эди. Бу давр ичида биз олим меросини ўрганиш борасида кўп ишлар қилдик. Унинг етти жилдлик сайланма асарларини ўзбек ва рус тилларида нашр этдик. Бунга энг йирик асарлари кирган. Беруний ҳаёти, илмий фаолияти ҳақида монография, бир қанча мақолалар тўпламлари, Ибн Сино билан Беруний ўртасида бўлиб ўтган савол-жавоблар, унинг арабча матни ва ўзбекча таржимаси, яна қатор-қатор китоблар нашр этилган эди. Мен ана шулар ҳақида гапириб, Тошкентда босилган Беруний сайланма асарларининг беш жилдини ва яна Берунийга бағишланган бошқа бирмунча китобларни Қобул университети кутубхонасига ҳадя этдим.

Шуни айтиб ўтиш керакки, афғон олимлари бир неча бор Беруний юбилейига бағишланган йиғилишлар ўтказишган. Уларда қилинган маърузалар китоб ҳолида нашр ҳам этилган. Афсус, бундай йиғилишлардан биз бехабар қолганмиз. Симпозиум муносабати билан файласуф Нурулҳақ Ковушнинг «Абу Райҳон Берунийнинг илмий руҳи ва тадқиқотлари усули» Беруний ҳақида мақолалар тўплами, Ғулом Жилоний Оризнинг «Абу Райҳон Берунийнинг ер узунламасини ўлчаши масаласи ҳақида» деган китоблари нашр этилган.

Афғонистондаги вазиятни кўз олдимизга келтиришимиз учун шуни таъкидлаш керакки, мужоҳидлар одамлар орасида даҳшат уйғотиш учун деярли ҳар куни Қобулда бомба портлашини одат қилиб олибдилар. Мен бу ерда ўн кун бўлган бўлсам, бу кунлар мобайнида бомба портламаган кун бўлмади, баъзида бир неча бор портлади; ҳатто биз қайтишимиздан бир кун олдин аҳоли яшайдиган жойга бомба тушиб, тўрт бола ўлгани, еттитаси ярадор бўлганлиги маълум бўлди. Шундай оғир вазият бўлгани учун ҳатто Ғазнадаги Абу Райҳон Беруний қабрини зиёрат ҳам қилолмадик, унга гулчамбар қўёолмадик. Шояд у ерда ўзаро келишув юз бериб, аҳолининг ҳаёлини бўладиган ҳодисалар юз бермаса, меҳнаткаш афғон халқи тинч осуда ҳаёт кечирса. Абу Райҳон Беруний орзуси ҳам шу эди. Бизнинг орзу-тилагимиз, эзгу ниятимиз ҳам шу!

Абдусодиқ ИРИСОВ.

СПОРТ

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

● **ТОШКЕНТДАГИ шахмат-шашка клуби бир неча кун гавжумлашиб турди.**

Бу ерда шашкачиларнинг Ўзбекистон Республикаси чемпионлиги учун қизғин мусобақалари бўлиб ўтди. Олий лигачилар биринчилигида 14 шашкачи ўзаро дона суришди. Ғолиблик бу сафар Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги чемпионатининг кумуш медали совриндори гроссмейстер Николай Мишанскийга насиб этди. У 13 имкониятдан 9 та очко жамғариб, ғолиблик супасига кўтарилди. Иккинчи ва учинчи ўринлар тақдири ўзига хос ҳал бўлди. Жумладан, халқаро мастер, тошкентлик Сергей Давидов билан андижонлик спорт устаси Абдуқодир Тоштемиров 8,5 тадан очко жамғаришди. Иккинчи ўрин эгаси коэфицентлар бўйича аниқланиб, кумуш медаль Қ. Тоштемировга берилди. Ғолиблар МДХ чемпионати саралаш ўйинларига йўлланма олишди.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Сиёсий Ижроия Комитети Ўзбекистон ХДП Жиззах вилоят Кенгашининг биринчи котиби А. Азимовга қизи

ЗАМИРАХОНнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади, оғир жудолик кунларида унга мустаҳкам ирода, сабр-бардош тилайди.

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг Иқтисодиёт илмий-тадқиқот илмгоҳи жамоаси илмгоҳнинг катта илмий ходими, иқтисод фанлари номзоди К. И. Каримовага онаси

Азиза АБДУЛЛАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Кинематографчилар уюшмаси Бошқаруви жамоаси Кинематографчилар уюшмасининг аъзоси, Ўзбекистон Республикаси халқ артисти Ў. С. Алихўжаевга отаси

Сафо Алиевич АЛИХУЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Узбеклегпром»нинг Марказий лойиҳа-конструкторлик технология бюроси жамоаси директор К. С. Сардиевга онаси

Қумри ШОКИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат иқтисодиёт дорилфунуни ва сиёсий тарих кафедраси жамоаси тарих фанлари номзоди, доцент

Анвар УСМОНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари) Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТУХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб) М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

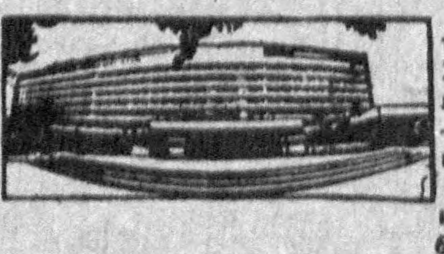

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, 32-53-20; партия турмуши, советлар ҳаёти, назария ва мафкура — 33-34-69, 33-38-95, 32-53-97, 32-57-19, 32-54-18; саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; деҳқончилик саноати — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-70; иқтисодиёт ва ҳаёт — 33-12-16, 32-57-20; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт, санъат, тил ва публицистика — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-36, 32-55-16; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.

УЗМУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-89.

«Ўзбекистон овози» («Голос Узбекистана») — общественно-политическая газета Народно демократической партии Узбекистана.

● 367.500 нусхада чоп этилмоқда.

Буюртма № Г — 15.

№ 46.

Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 22.00 Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000 Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.